

**GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY
CENTRAL STATISTICAL OFFICE**

Nr No. 3/2015

INFORMACJA INFORMATION

**O SYTUACJI
SPOŁECZNO-
-GOSPODARCZEJ
WOJEWÓDZTW**

**ON SOCIO-
-ECONOMIC
SITUATION
OF VOIVODSHIPS**

**ROK XX
YEAR XX**

**KWARTALNIK
QUARTERLY**

**WARSZAWA, GRUDZIEŃ 2015
WARSAW, DECEMBER 2015**

Opracowanie publikacji
Preparation of the publication

GUS, Departament Badań
Regionalnych i Środowiska
*CSO, Regional and Environmental
Surveys Department*

kierujący
supervisor

Joanna Poświata – Naczelnik
Wydziału Analiz i Opracowań
Regionalnych
*Head of Regional Analyses
and Studies Section*

zespół
team

Elżbieta Grobicka
Joanna Hausman-Czerwińska
Anna Patejuk
Krystyna Przepióra
Anna Sławińska
Ewelina Taratuta
Marta Tomasik

Projekt okładki
Cover design

Sylwester Jabłoński

Zakład Wydawnictw Statystycznych
Statistical Publishing Establishment

Przy publikowaniu danych GUS – prosimy o podanie źródła
When publishing the CSO data – please indicate the source

ISSN 0866-9333

Publikacja dostępna na
Publication available on

www.stat.gov.pl

PRZEDMOWA

Publikacja *Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej województw* jest kolejną edycją tego opracowania wydawanego z częstotliwością kwartalną od 1996 r. Zawiera szereg informacji charakteryzujących sytuację społeczno-gospodarczą województw (NTS 2). Wszystkie prezentowane kategorie zostały przedstawione w ujęciu dynamicznym, a także w relacji do przeciętnych wielkości dla kraju w okresach kwartalnych lub okresach narastających.

Opracowanie składa się z części analitycznej, wzbogaconej prezentacją graficzną w postaci zestawu map i wykresów oraz części tabelarycznej, w której zamieszczono dane statystyczne z zakresu ludności, rynku pracy, wynagrodzeń, emerytur i rent, cen, budownictwa mieszkaniowego, podmiotów gospodarki narodowej, produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa, wyników finansowych przedsiębiorstw i rolnictwa.

Część analityczna dostępna jest w formie PDF, natomiast tablice z danymi dostępne są w formie Excel. Szerszy zakres danych liczbowych dostępny będzie w Banku Danych Lokalnych w module danych krótkookresowych www.stat.gov.pl/bdl.

Dyrektor Departamentu
Badań Regionalnych i Środowiska

Dominika Rogalińska

PREFACE

The publication "Information on socio-economic situation of voivodships" is the subsequent edition of this elaboration issued on a quarterly basis since 1996. The edition contains a vast range of information characterizing the socio-economic situation of voivodships (NUTS 2). All categories have been presented in terms of dynamics and in relation to national aggregates quarterly and cumulatively.

The elaboration includes analytical part enriched with maps and charts as well as tabular part containing statistical data on population, labour market, wages and salaries, retirement pay and pensions, prices, residential construction, entities of the national economy, sold production of industry and construction, financial results of enterprises as well as agriculture.

Analytical part is presented in PDF format, whereas tables with data are accessible in Excel format. Detailed databases can be extracted online from Local Data Bank in dedicated section of short-term indicators module via our website www.stat.gov.pl/bdl.

*Director of Regional
and Environmental Surveys Department*

Dominika Rogalińska

SPIS TREŚCI	CONTENTS	Str. Page
Przedmowa	<i>Preface</i>	3
Spis treści	<i>Contents</i>	4
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	5
Uwagi metodyczne	<i>Methodological notes</i>	8
Objaśnienia znaków umownych	<i>Symbols</i>	14
PODSTAWOWE TENDENCJE	<i>BASIC TRENDS</i>	15
RYNEK PRACY	<i>LABOUR MARKET</i>	21
WYNAGRODZENIA	<i>WAGES AND SALARIES</i>	31
EMERYTURY I RENTY	<i>RETIREMENT AND OTHER PENSIONS</i>	34
CENY	<i>PRICES</i>	36
BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE	<i>RESIDENTIAL CONSTRUCTION</i>	42
PRODUKCJA PRZEMYSŁU I BUDOW- NICTWA	<i>PRODUCTION OF INDUSTRY AND CONSTRUCTION</i>	44
WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘ- BIORSTW	<i>FINANCIAL RESULTS OF ENTER- PRISES</i>	46
ROLNICTWO	<i>AGRICULTURE</i>	49
 TABLICE – W ODDZIELNYM PLIKU W FORMACIE EXCEL	 <i>TABLES – PLACES IN SEPARATE EXCEL FORMAT FILES</i>	

UWAGI OGÓLNE

1. Dane zamieszczone w publikacji – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w **każdorazowym podziale administracyjnym kraju**.

2. Dane prezentuje się w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007, wprowadzona z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885) z późniejszymi zmianami, zastąpiła Polską Klasyfikację Działalności – PKD 2004.

3. W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem „**Przemysł**” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

4. Dane w podziale według sekcji PKD oraz w podziale terytorialnym opracowano **metodą przedsiębiorstw**.

5. Dane opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

6. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

7. Dane prezentowane w publikacji obejmują podmioty gospodarki narodowej bez względu na charakter własności.

8. Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą, tj. produkcyjną i usługową, na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

9. W publikacji dane w zakresie:

1) **przeciętnego zatrudnienia i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń** dotyczą podmiotów gospodarczych sektora przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;

2) **produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;

3) **wyników finansowych przedsiębiorstw niefinansowych oraz nakładów inwestycyjnych i inwestycji rozpoczętych** dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe (z wyjątkiem jednostek prowadzących działalność gospodarczą zaliczoną według PKD 2007 do sekcji „Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, i rybactwo” oraz „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”), w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

GENERAL NOTES

1. *Data in the publication, unless otherwise indicated, are presented according to **administrative division of the country in a given period**.*

2. *Data have been presented in accordance with the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007, introduced on 1 I 2008 by the decree of Council of Ministers of 24 XII 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885) with later amendments, replaced the Polish Classification of Activities – PKD 2004/Nace Rev. 1.1.*

3. *The item “**Industry**” was introduced, including NACE Rev. 2 sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” and “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”, as an additional grouping.*

4. *Data according to NACE sections as well as to territorial division are compiled using the **enterprise method**.*

5. *Data are compiled according to the **respective organizational status of units of the national economy**.*

6. *The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e.: legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.*

7. *Data presented in publication cover entities of the national economy regardless of ownership.*

8. *The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity, i.e. production and service activity, on their own account in order to earn a profit.*

9. *In the publication data in regard to:*

1) ***average paid employment and average monthly gross wages and salaries** concern the economic entities of the enterprise sector in which the number of employed persons exceeds 9 persons;*

2) ***sold production of industry and construction** concern economic entities, in which the number of employed persons exceeds 9 persons;*

3) ***financial results of non-financial enterprises and investment outlays and newly started investments** refer to economic entities keeping accounting ledgers (with the exception of units conducting economic activity included, in accordance with the NACE Rev.2, in section “Agriculture, forestry and fishing” and “Financial and insurance activities”), in which the number of employed persons exceeds 49 persons.*

10. Informacje odnoszące się do sektora przedsiębiorstw, prezentuje się w oparciu o definicję przedsiębiorstwa wprowadzoną w rozporządzeniu Rady (EWG) nr 696/93 z dnia 15 III 1993 r. w sprawie jednostek statystycznych do celów obserwacji i analizy systemu produkcyjnego we Wspólnocie. Zgodnie z ww. rozporządzeniem, przedsiębiorstwo jest traktowane jako jednostka organizacyjna produkująca wyroby lub świadcząca usługi, która osiąga korzyści z pewnego stopnia samodzielności w podejmowaniu decyzji, w szczególności w zakresie alokacji swoich bieżących zasobów. Przedsiębiorstwo prowadzi jedną lub kilka rodzajów działalności w jednym lub kilku miejscach i jest tworzone przez jednostkę prawną lub grupę jednostek prawnych. Sektor przedsiębiorstw obejmuje podmioty prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego, działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej.

11. Jako ceny stałe od 2011 r. przyjęto ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.).

12. Niektóre dane liczbowe zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Głównego Urzędu Statystycznego.

13. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych, wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

10. Information relating to the enterprise sector is presented based on the definition of "enterprise" – introduced by the regulation of the Council (EEC) No. 696/93 of 15 III 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community. In accordance with the abovementioned Regulation the enterprise is the smallest combination of legal units that is an organizational unit producing goods or services, which benefits from a certain degree of autonomy in decision-making, especially for the allocation of its current resources. An enterprise carries out one or more activities at one or more locations. An enterprise may be a sole legal unit. Enterprise sector includes those entities, which carry out economic activities in the following areas: forestry and logging; marine fishing; mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction; wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; accommodation and food service activities information and communication; real estate activities; legal and accounting activities; activities of head offices; management consultancy activities; architectural and engineering activities; technical testing and analysis; advertising and market research; other professional, scientific and technical activities; administrative and support service activities; arts, entertainment and recreation; repair of computers and personal and household goods; other personal service activities.

11. As constant prices since 2011 were adopted – 2010 constant prices (2010 average current prices).

12. Some data are given on the basis of preliminary data and may change in subsequent publications of the Central Statistical Office.

13. Relative numbers (indices, percentages) are calculated, as a rule, on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in tables.

14. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

15. W publikacji zastosowano skróty nazw niektórych sekcji PKD 2007; skrócone nazwy zostały oznaczone w tablicach znakiem „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

14. Due to the rounding of data, in some cases sums of components can differ from the amount given in the item “total”.

15. The names of some sections of PKD 2007 used in publication have been abbreviated, abbreviations are marked in the tables with the sign “Δ”. The list of abbreviations used and their full names are given below:

skrót <i>abbreviation</i>	pełna nazwa <i>full name</i>
sekcje PKD <i>sections of the NACE</i>	
Handel; naprawa pojazdów samochodowych <i>Trade; repair of motor vehicles</i>	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle <i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Zakwaterowanie i gastronomia <i>Accommodation and catering</i>	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi <i>Accommodation and food service activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

16. Szersze informacje oraz szczegółowe wyjaśnienia metodyczne publikowane są w zeszytach metodycznych oraz opracowaniach branżowych GUS.

16. Broader information and detailed methodological description are published in methodological volumes and branch statistical publications of Central Statistical Office.

UWAGI METODYCZNE**1. Dane o:**

- 1) **ludności** zbilansowano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 (NSP 2011) oraz danych ze sprawozdawczości bieżącej z ruchu naturalnego i migracji ludności;
- 2) urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) zostały obliczone zgodnie z kryteriami definicji urodzenia i zgonu noworodka – rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia (WHO).

2. Dane o przeciętnym zatrudnieniu obejmują osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy oraz w niepełnym, po przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

3. Dane o bezrobociu rejestrowanym dotyczące osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2013 poz. 674, z późniejszymi zmianami).

Liczba bezrobotnych nie obejmuje osób odbywających m.in. szkolenie, staż, przygotowanie zawodowe dorosłych, pracę społecznie użyteczną.

Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy to osoby, które zgodnie z nowelizacją ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 27 V 2014 r. spełniające co najmniej jedno z kryteriów:

- 1) bezrobotni do 30 roku życia,
- 2) długotrwale bezrobotni,
- 3) bezrobotni powyżej 50 roku życia,
- 4) bezrobotni korzystający ze świadczeń pomocy społecznej,
- 5) bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia lub co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia,
- 6) bezrobotni niepełnosprawni.

Do czasu wprowadzenia nowych formularzy sprawozdawczych, w Kwartalniku wykazywane są kategoria bezrobotnych wymienione w art. 49 ustawy wyłącznie przed jej nowelizacją.

Długotrwale bezrobotni są to osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych w miejscu pracy.

Bezrobotni nieposiadający prawa do zasiłku to zarejestrowane w urzędach pracy osoby poszukujące pracy, które utraciły bądź nie nabyły prawa do zasiłku.

METHODOLOGICAL NOTES**1. Data concerning:**

- 1) **population** are compiled on the basis of the results of the Population and Housing Census 2011 as well as current reporting data on vital statistics and population migration;
- 2) births and deaths (including infant deaths) – are calculated according to the definition of infant birth and death – recommended by the World Health Organization (WHO).

2. Data on average paid employment include persons employed on the basis of a labour contract on a full and part-time basis, converted to full-time work period.

3. Data on the unemployed persons registered in the powiat labour offices are presented in accordance with the Law of 20 IV 2004 on Promotion of Employment and Labour Market Institutions (Journal of Laws 2013 item 674, with later amendments).

Registered unemployment has not include persons who: undergoing traineeships, an internship, person undergoing occupational preparation of adults and social utility works.

Unemployed persons with a specific situation on the labour market are the persons who, in accordance with amendment to Law on Employment Promotion and Labour Market Institutions, in force since 27 V 2014, persons fulfilling at least one of the criteria:

- 1) unemployed persons below 30 years of age,
- 2) are long-term unemployed,
- 3) unemployed persons over 50 years of age,
- 4) unemployed persons benefiting from social assistance,
- 5) unemployed persons with at least one child under 6 years of age or at least one disabled child below 18 years of age,
- 6) disabled unemployed persons.

Until the introduction of new reporting forms, in the Quarterly are presented unemployed categories mentioned in Article 49 of the Law uniquely before its amendment.

The long-term unemployed are persons remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of traineeship and occupational preparation of adult in the workplace.

Unemployed persons without benefits are persons registered in employment offices, in search for work, who either lost or did not acquire rights to benefits.

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako udział zarejestrowanych bezrobotnych w cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Stopę napływu bezrobotnych obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych nowo zarejestrowanych do liczby osób aktywnych zawodowo w końcu kwartału.

4. Dane o aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej opracowano na podstawie reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), prowadzonego w cyklu kwartalnym, metodą obserwacji ciągłej (ruchomy tydzień badania). Badaniem objęte są osoby będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach z wyjątkiem osób przebywających poza gospodarstwem domowym, tj. za granicą lub w gospodarstwach zbiorowego zakwaterowania, 12 miesięcy i więcej (do II kwartału 2012 r. – powyżej 3 miesięcy). Wyniki badania uogólniono w oparciu o bilanse ludności, opracowane na podstawie NSP 2011.

Ludność aktywna zawodowo obejmuje wszystkie osoby uznane za pracujące lub bezrobotne.

Do **pracujących** zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia:

- 1) wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód, tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem;
- 2) miały pracę, ale jej nie wykonywały:
 - a) z powodu choroby, urlopu macierzyńskiego lub wypoczynkowego,
 - b) z innych powodów, przy czym długość przerwy w pracy wynosiła do 3 miesięcy oraz od 2006 r. – powyżej 3 miesięcy i dotyczyła osób, które były pracownikami najemnymi i w tym czasie otrzymywały co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

Bezrobotni to osoby w wieku 15–74 lata, które w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi, aktywnie poszukiwały pracy i były gotowe ją podjąć w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym.

*The **registered unemployment rate** was compiled as a share of registered unemployed persons in the economically active civilian population, i.e. excluding employees of budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.*

*The **inflow rate of unemployment** is calculated as a ratio of newly registered unemployed persons to the number of economically active persons at the end of a quarter.*

4. Data on the economic activity of the population, aged 15 and more, are compiled on the basis of the Labour Force Survey (LFS), which is conducted quarterly using continuous observation method (a sliding survey week). The survey includes the members of households in dwellings selected on a random basis excluding persons staying outside the households, i.e. abroad or living in institutional households, for 12 months or longer (until the second quarter of 2012 – exceeded 3 months). The survey results have been generalized based on population balances compiled on the basis on Population and Housing Census 2011.

Economically active population includes all persons who are considered as employed or unemployed.

*Among the **employed persons** are included all persons aged 15 or more who within the surveyed week:*

- 1) *performed, for at least one hour, any work generating pay or income, i.e. were employed as paid employees, worked on own (or leased) agricultural farm, or conducted their own economic activity outside agriculture or assisted (without pay) in work on family agricultural farm or conducting family economic activity outside agriculture;*
- 2) *had work but did not perform it:*
 - a) *due to illness, maternity leave or vacation,*
 - b) *due to other reasons, but the break in employment did not exceed 3 months and since 2006 – exceeded 3 months and concerned persons who were paid employees and during that period received at least 50% of the hitherto wages and salaries.*

*The **unemployed** are persons aged 15–74, who within the period of the surveyed week did not work, actively sought work and were available for work within two weeks after the surveyed week.*

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie przez okres nie dłuższy niż 3 miesiące oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

5. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto przypadające na 1 zatrudnionego w sektorze przedsiębiorstw obliczono przyjmując:

- 1) wynagrodzenia osobowe bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą;
- 2) wypłaty z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach;
- 3) honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę.

Dane o przeciętnych miesięcznych wynagrodzeniach brutto przypadających na 1 zatrudnionego obejmują zaliczki na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz obowiązkowe składki na ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płacone przez ubezpieczonego pracownika, wprowadzone z dniem 1 I 1999 r.

6. Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) i od 2009 r. ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych – OFE, a także z budżetów Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz Ministerstwa Sprawiedliwości.

Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z od-

The unemployed also include persons who had found and were waiting to begin work within the period no longer than 3 months as well as persons who were available for that work.

*The **activity rate** is calculated as the share of the economically active persons (total or a given group) in population aged 15 and more (total or a given group).*

*The **employment rate** is calculated as the share of the employed persons (total or a given group) in population aged 15 and more (total or a given group).*

The unemployment rate is calculated as the share of unemployed persons (total or a given group) in the number of economically active population aged 15 and more (total or a given group).

5. Average monthly gross wage and salary per paid employee in the enterprise sector is calculated assuming the following:

- 1) *personal wages and salaries (excluding wages and salaries of outworkers and apprentices as well as persons employed abroad);*
- 2) *payments from a share in profit or in the balance surplus of cooperatives;*
- 3) *fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with labour contract.*

Data regarding the average monthly gross wages and salaries per paid employee includes the deduction from pay for personal income taxes as well as contributions to compulsory social security (retirement, pension and illness) paid by insured employees, introduced on 1 I 1999.

6. Information regarding retirement and other pension benefits (excluding farmers) concerns benefits which are paid in regard to non-agricultural social security system by the Social Insurance Institution from the source of the Social Insurance Fund, the state budget (within the scope of the targeted grant as well as since 2007 also from the separate division of the state budget expenditures) and since 2009 from the source gathered in the open pension funds – OFE and also from the budgets of the Ministry of National Defence, Ministry of Interior as well as Ministry of Justice.

Information regarding retirement and other pension benefits for farmers concerns benefits which are paid by the Agricultural Social Insurance Fund from the source of the Pension Fund and by the state budget (within the scope of the targeted grant as well as since 2007 from the separate division of the state budget expenditures) and also

rębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

Świadczenia emerytalno-rentowe nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

Świadczenia emerytalno-rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących oraz wyrównawczych) uwzględniającą od 2007 r. zmniejszenia m.in. z tytułu osiągnięcia przychodów z pracy.

7. Dane o wartości produkcji sprzedanej przemysłu (tj. górnictwa i wydobywania, przetwórstwa przemysłowego, wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych oraz dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją) prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych tj. dotacji do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.

Wartość **produkcji sprzedanej budownictwa** wyrażona w cenach bazowych, z uwagi na niewystępujący podatek akcyzowy i dotacje przedmiotowe, równa się wartości wyrażonej w cenach producenta.

Dane o produkcji sprzedanej przemysłu dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją” i obejmują:

- 1) wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;
- 2) wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;
- 3) zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- 4) wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- 5) produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

8. Informacje o mieszkaniach oddanych do użytkowania dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części

from the source which are paid in regard to non-agricultural social security system, in case of farmers who are authorized to receive benefits from those sources simultaneously.

Retirement and other pension benefits systems do not provide for the payment of retirement and other pensions arising out of international agreements.

Retirement and other pension benefits include the amount of benefits due (current and compensatory), taking into account since 2007 the deductions, among others, in respect of achieving revenue from work.

7. Data on the value of sold production of industry (i.e. of mining and quarrying, manufacturing, electricity, gas, steam and air conditioning supply and also water supply; sewerage, waste management and remediation activities) are presented excluding VAT and the excise tax, but including the value of subsidies on products and services, in so-called basic prices.

The value of sold production of construction presented in basic prices, is equal to the value expressed in producer's prices due to the lack of excise tax and entity subsidies.

Data regarding sold production of industry concerns industrial and non-industrial activities of economic entities included to the sections: "Mining and quarrying", "Manufacturing", "Electricity, gas, steam and air conditioning supply" and "Water supply; sewerage, waste management and remediation activities" and covers:

- 1) the value of finished goods sold (regardless of whether or not payments due were received for them), semi-finished products and parts of own production;*
- 2) the value of paid work and services rendered, i.e. both industrial and non-industrial;*
- 3) flats agent's fees in the case of concluding an agreement on commission terms or full agent's fees in the case of concluding an agency agreement;*
- 4) the value of products in the form of settlements in kind;*
- 5) products designated for increasing the value of own fixed assets.*

8. Information regarding completed dwellings concerns dwellings in newly built and expanded buildings (partly comprising the expansion) as well

stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych. Podziału na mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, indywidualnych (tj. realizowanych przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe) oraz realizowanych z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem dokonano na podstawie sposobu finansowania budowy lub przeznaczenia mieszkań.

9. Dane dotyczące **wyników finansowych przedsiębiorstw** dostosowano do nowelizacji ustawy o rachunkowości z dnia 29 IX 1994 r. (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 330, z późniejszymi zmianami).

Przychody z całokształtu działalności obejmują:

- 1) przychody netto ze sprzedaży w kraju i na eksport wytworzonych przez jednostkę produktów (wyrobów gotowych, półfabrykatów oraz usług), a także opakowań, wyposażenia i usług obcych, jeżeli są one fakturowane odbiorcom łącznie z produktami;
- 2) przychody ze sprzedaży towarów i materiałów (tj. nabytych w celu odsprzedaży w stanie nieprzetworzonym rzeczowych aktywów obrotowych oraz produktów przez siebie wytworzonych, jeśli sprzedawane są one w sieci własnych sklepów obok towarów obcej produkcji);
- 3) pozostałe przychody operacyjne;
- 4) przychody finansowe.

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

- 1) koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów związany z podstawową działalnością operacyjną, do którego zaliczono wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz koszty ogółem, pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;
- 2) pozostałe koszty operacyjne;
- 3) koszty finansowe.

Wyniki finansowe:

- 1) wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej, skorygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych;
- 2) obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych oraz płatności z nim zrównanych, na podstawie odrębnych przepisów;
- 3) wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.

as dwellings obtained as a result of investment adaptations, together with dwellings obtained from conversion of non-residential spaces. The division of dwellings into buildings of housing cooperatives, private buildings (i.e. realized by natural persons, foundations, churches and religious associations) as well as dwellings realized for sale or rent was made on the basis of the way of construction financing or dwellings designing.

9. Data on **financial results of enterprises** are adapted to the amendment Accounting Act dated 29 IX 1994 (uniform text Journal of Laws 2013 item 330, with later amendments).

Revenues from total activity includes:

- 1) *net revenues from sale of products within country and for export which have been manufactured by the entity (goods, semi-finished goods and services) as well as packaging, equipment and third party services if the customers are invoiced for the foregoing together with the purchased products;*
- 2) *revenues from sale of goods and materials (i.e. current assets purchased for resale in a non-processed condition and products manufactured by entity if they are sold by shops within the company's network along with goods manufactured by other manufacturers);*
- 3) *other operating revenues;*
- 4) *financial revenues.*

Cost of obtaining revenues from total activity includes:

- 1) *cost of products sold, goods and materials related to the basic operating activity, which includes: the value of goods and materials sold as well as total costs decreased by the cost of generating benefits for the needs of the entity and corrected by change in product stocks;*
- 2) *other operating costs;*
- 3) *financial costs.*

Financial results:

- 1) *gross financial result (profit or loss) is a result on economic activity corrected by result on extraordinary events;*
- 2) *encumbrances of gross financial result include: income tax on legal and natural persons and other payments pursuant to separate regulations;*
- 3) *net financial result (profit or loss) is obtained after decreasing the gross financial result by obligatory encumbrances.*

Wskaźniki:

- 1) wskaźnik rentowności ze sprzedaży jest to relacja wyniku ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów;
- 2) wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
- 3) wskaźnik rentowności obrotu brutto jest to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności;
- 4) wskaźnik rentowności obrotu netto jest to relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności.

10. Podstawę do opracowania wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług.

Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczono przy przyjęciu systemu wag opracowanego na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego) gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych z roku poprzedzającego rok badany, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych.

Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu, zaadaptowanej na potrzeby zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych (COICOP/HICP).

Od 2014 r. w obliczeniach wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych zastosowano bardziej szczegółowy system wag, w związku z wdrażaniem przez Eurostat pięciocyfrowego szczebla agregacji do klasyfikacji COICOP.

11. Źródłem informacji o cenach detalicznych prezentowanych towarów żywnościowych są notowania cen prowadzone przez ankierów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen. Ceny żywności notowane są raz w miesiącu z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone są dwa razy w miesiącu.

12. Dane o cenach skupu dotyczą cen płaconych przez podmioty gospodarcze skupujące produkty rolne bezpośrednio od ich producentów. Przeciętne ceny obliczono jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

13. Źródłem informacji o cenach produktów rolnych i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników na targowiskach są miesięczne notowania cen dokonywane przez stałych ankierów na celowo wytypowanych ok. 440 targowiskach. Przeciętne ceny miesięczne obliczono jako średnie arytmetyczne wszystkich notowań w skali całego kraju i województw.

14. Poglówie zwierząt gospodarskich podano na podstawie badań pogłowia trzody chlewnej i produkcji żywca wieprzowego oraz bydła,

Indices:

- 1) *sales profitability rate constitutes the relation of the result from the sale of products, goods and materials to net revenues from the sale of products, goods and materials;*
- 2) *the cost level indicator constitutes the relation of the costs of obtaining revenues from total activity to revenues from total activity;*
- 3) *the profitability rate of gross turnover constitutes the relation of gross financial result to revenues from total activity;*
- 4) *the profitability rate of net turnover constitutes the relation of net financial result to revenues from total activity.*

10. The basis for compiling the price indices of consumer goods and services is price observation of representatives of goods and services.

Price indices of consumer goods and services have been calculated applying the weights system based on the structure of households expenditure (excluding own consumption) on purchasing consumer goods and services, from the year preceding the surveyed year, derived from the household' budget survey.

The grouping of consumer goods and services is presented on the basis of the Classification of Individual Consumption by Purpose adapted to the needs of the Harmonized Indices of Consumer Prices (COICOP/HICP).

Starting from 2014 a more detailed weighting system has been used in the compilation of price indices of consumer goods and services, due to the implementing by Eurostat of a 5-digit level of aggregation to COICOP classification.

11. The sources of information on retail prices of presented foodstuffs are quotations conducted by price collectors in selected sales outlets, in selected price survey regions. Prices of food are collected once a month, with the exception of fruit and vegetables, for which the quotations are conducted two times a month.

12. Data on procurement prices concern prices paid by economic entities purchasing agricultural products directly from their producers. Average prices were calculated as a quotient of value (without value added tax – VAT) and quantity of each agricultural product.

13. The information on prices of agricultural products and livestock received by farmers on marketplaces comes from price quotations of agricultural products, provided by a network of interviewers collecting it on selected about 440 marketplaces. Average monthly prices were calculated as arithmetic mean of quotations from the entire country and from voivodships.

14. Farm animal stocks have been disclosed on the basis of surveys of pig stocks and production of pigs for slaughter and cattle, sheep, poultry and

owiec, drobiu i związanej z tymi gatunkami produkcji zwierzęcej, prezentując dane według grup produkcyjno-użytkowych. Badania pogłowia trzody chlewnej i produkcji żywca wieprzowego prowadzone są 3-krotnie w roku — w marcu według stanu na 1 marca, w czerwcu według stanu na 1 czerwca i w grudniu według stanu na 1 grudnia, a badania pogłowia bydła i pozostałych gatunków zwierząt gospodarskich — 2-krotnie w roku — według stanu w czerwcu i grudniu.

animal production related to these species, with data being presented according to production — utility groups. Surveys of pig stocks and production of pigs for slaughter are conducted three times a year — in March as of 1st March, in June as of 1st June and in December as of 1st December, while surveys of cattle and other farm animal species — twice a year — as at June and December.

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

SYMBOLS

- Kreska (-) – zjawisko nie wystąpiło.
magnitude zero.
- Zero: (0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5;
magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit;
- (0,0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.
magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit.
- Kropka (.) – zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych.
data not available or not reliable.
- Znak x – wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
not applicable.
- Znak \triangle – oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji.
categories of applied classification are presented in abbreviated form.
- „W tym” – oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.
- „Of which” – *indicates that not all elements of the sum are given.*

PODSTAWOWE TENDENCJE

W III kwartale 2015 r., odnotowano nieco szybsze niż w II kwartale tempo wzrostu gospodarczego. Według wstępnego szacunku, produkt krajowy brutto (PKB) był wyższy realnie o 3,5% w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, a po uwzględnieniu czynników o charakterze sezonowym był o 3,7% wyższy niż przed rokiem i o 0,9% wyższy niż w II kwartale. Głównym czynnikiem kreującym wzrost PKB był popyt krajowy (wzrost o 3,2% w skali roku). Wzrost akumulacji wyniósł 4,0%, w tym wzrost nakładów brutto na środki trwałe 4,6%. Spożycie ogółem było wyższe niż przed rokiem o 2,9%, w tym spożycie w sektorze gospodarstw domowych – o 3,1%, a spożycie publiczne – o 2,7%. Wobec nieco szybszego wzrostu eksportu niż importu (3,9% wobec 3,1%), nieznacznie umocnił się pozytywny wpływ eksportu netto na wzrost PKB.

Wartość dodana brutto w gospodarce narodowej w III kwartale 2015 r. była wyższa niż przed rokiem o 3,4%. Wyższy niż przeciętnie wzrost odnotowano w przemyśle (4,9%) i w budownictwie (4,4%). Wartość dodana brutto wzrosła również w sekcjach usługowych, jednakże wzrost ten z wyjątkiem działalności finansowej i ubezpieczeniowej był wolniejszy niż przeciętnie.

W okresie I-III kwartał 2015 r. produkcja sprzedana przemysłu (w cenach stałych) była o 4,5% wyższa niż w analogicznym okresie ub. roku (przed rokiem wzrost o 3,4%). Wzrost produkcji przemysłowej odnotowano we wszystkich województwach, największy w zachodniopomorskim (o 13,3%), lubelskim (o 8,3%) i śląskim (o 7,0%); najmniejszy w podkarpackim (o 0,5%) oraz świętokrzyskim i wielkopolskim (po 1,4%). Produkcja budowlano-montażowa (w cenach stałych) w okresie trzech kwartałów br. była o 2,0% wyższa niż przed rokiem, kiedy notowano wzrost o 5,5%.

W okresie trzech kwartałów 2015 r. badane przedsiębiorstwa niefinansowe uzyskały nieco słabsze niż przed rokiem wyniki finansowe. Osłabienie wyników odnotowano głównie w przedsiębiorstwach zaliczonych do sekcji „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę”, „Górnictwo i wydobywanie” oraz „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”. Wzrost przychodów z całokształtu działalności był nieco wolniejszy niż kosztów ich uzyskania; w rezultacie mniej korzystnie niż przed rokiem i w I półroczu ukształtowały się podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe. Pogorszenie większości wskaźników odnotowano w przedsiębiorstwach województwa łódzkiego, świętokrzyskiego i podkarpackiego, a największą poprawę w przedsiębiorstwach mazowieckiego i pomorskiego. W ogólnej liczbie badanych podmiotów zwiększył się udział przedsiębiorstw rentownych, wzrósł także ich udział w przychodach z całokształtu działalności.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w okresie I-III kwartał 2015 r. było o 3,6% wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku (przed rokiem wzrost o 3,9%). Zwiększenie przeciętnych wynagrodzeń odnotowano we wszystkich województwach; największe w małopolskim (o 5,7%) i świętokrzyskim (o 5,1%), a najmniejsze – w śląskim (o 2,4%) i wielkopolskim (po 2,9%). Zmniejszyła się (o 1,0 p. proc.) rozpiętość w relacji do średniej krajowej między województwami o najwyższym i najniższym przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniu brutto w sektorze przedsiębiorstw i wyniosła 40,5 p. proc.

W okresie styczeń-wrzesień 2015 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw było o 1,1% wyższe niż w okresie I-III kwartał 2014 r. (przed rokiem wzrost o 0,5%). Zwiększenie odnotowano w 12 województwach – od 4,2% w wielkopolskim do 0,3% w lubuskim i podlaskim. W pozostałych województwach wystąpił spadek – najgłębszy w świętokrzyskim (o 3,3%, przed rokiem spadek 1,9%).

W końcu września 2015 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 1539,4 tys. osób bezrobotnych, tj. o 15,5% mniej niż przed rokiem. Spadek liczby bezrobotnych zarejestrowanych odnotowano we wszystkich województwach, od 21,4% w dolnośląskim do 10,6% w podkarpackim.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w końcu września 2015 r. wyniosła 9,7%, tj. o 1,8 p. proc. mniej niż przed rokiem. W skali roku stopa bezrobocia zmniejszyła się we wszystkich województwach, od 2,7 p. proc. w kujawsko-pomorskim do 1,3 p. proc. w lubelskim. Najniższą stopę bezrobocia odnotowano w województwach wielkopolskim (6,2%), śląskim (8,2%) i małopolskim (8,3%); najwyższą – w warmińsko-mazurskim (16,0%), kujawsko-pomorskim (13,0%) i zachodniopomorskim (12,9%).

Spadek zarówno liczby bezrobotnych (o 13,6%), jak i stopy bezrobocia (o 1,1 p. proc. do poziomu 7,1%) wskazują również wstępne wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności za III kwartał 2015 r. Według BAEL wzrosła liczba pracujących (o 1,1%) oraz wskaźnik zatrudnienia (o 0,5 p. proc. do 52,4%). Korzystniejsza niż przed rokiem była relacja liczby osób niepracujących do pracujących.

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych w okresie I-III kwartał br. były o 1,1% niższe niż przed rokiem. Nadal obserwowano obniżenie cen towarów i usług związanych z transportem oraz odzieży i obuwia, a także żywności i napojów bezalkoholowych. Największy spadek cen towarów i usług konsumpcyjnych odnotowano w województwach: świętokrzyskim, łódzkim, podlaskim, lubelskim, opolskim, podkarpackim, śląskim i wielkopolskim (w granicach od 1,8% do 1,2%).

W III kwartale br. spadek cen towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku wyniósł 0,7%, przy czym w 8 województwach był głębszy niż przeciętnie w kraju. Spadek cen

w województwach wahał się w granicach od 1,5% w świętokrzyskim do 0,2% w lubuskim, przy czym w województwie zachodniopomorskim ceny pozostały na poziomie sprzed roku.

Na rynku rolnym we wrześniu br. wyższe niż przed rokiem były średnie ceny pszenicy i żyta (z wyjątkiem cen żyta w skupie) oraz ziemniaków jadalnych późnych. Obniżyły się ceny żywca rzeźnego, prosiąt na chów i mleka krowiego. Wyniki czerwcowego badania zwierząt wskazują na niewielki spadek w skali roku pogłowia trzody chlewnej (o 0,7%) oraz wzrost pogłowia bydła (o 0,7%). Pogłowie trzody chlewnej zmniejszyło się w 12 województwach, w granicach od 0,2% w małopolskim do 13,2% w podkarpackim. Największy wzrost pogłowia trzody chlewnej obserwowano w województwie dolnośląskim (4,6%). Pogłowie bydła w skali roku zwiększyło się w 10 województwach, w granicach od 0,1% w podlaskim do 6,9% w wielkopolskim. Najgłębszy spadek wystąpił w województwach lubuskim (7,5%) i warmińsko-mazurskim (3,8%).

BASIC TRENDS

In the third quarter of 2015, the pace of economic growth was slightly faster than in the second quarter. By preliminary estimate, real gross domestic product (GDP) was higher by 3.5% compared with the corresponding period of the previous year, and after taking into account seasonal factors was by 3.7% higher than a year before and by 0.9% higher than in the second quarter. The main factor of GDP growth was domestic demand (increased by 3.2% over a year). Rise of gross capital formation amounted 4.0%, which included increase of gross fixed capital formation by 4.6%. Final consumption expenditure was higher 2.9% compared with the previous year, from which household consumption expenditure – by 3.1%, whereas public consumption expenditure – by 2.7%. Considering slightly faster growth of export than import (3.9% against 3.1%), it marginally strengthen the positive influence of net export for GDP growth.

Gross value added in national economy in the third quarter of 2015 was higher by 3.4% year-on-year. Increase was higher than average in industry (4.9%) and in construction (4.4%). Growth of gross value added was also observed in service sections, but the increase was slower than average, excluding growth in financial and insurance activities.

In the period of I-III quarters of 2015, sold production of industry (in constant prices) was by 4.5% higher than in the corresponding period of the previous year (increase by 3.4% a year before). Increase of production of industry was observed in all voivodships, the highest in zachodniopomorskie (by 13.3%), lubelskie (by 8.3%) and śląskie (by 7.0%); the lowest in podkarpackie (by 0.5%), świętokrzyskie and wielkopolskie (both by 1.4%). Sold construction and assembly production (in constant prices) in period of three quarters of the current year was by 2.0% higher than a year before, when increase by 5.5% was noted.

In the period of three quarters of 2015, the financial results gained by surveyed non-financial enterprises were slightly lower than those recorded a year before. Weaker results were noted mainly in the following sections: “Electricity, gas, steam and air conditioning supply”, “Mining and quarrying” and “Professional, scientific and technical activities”. Increase of revenues from total activity was slightly slower than the costs of revenues acquisition; consequently basic economic and financial indices were less favorable than a year before and than in the first half of the year. The deterioration of most indicators was noted in enterprises in łódzkie, świętokrzyskie and podkarpackie voivodships, whereas the greatest improvement was noted in enterprises in mazowieckie and pomorskie. In total number of surveyed enterprises, share of enterprises showing net profit increased, together with their share in revenues.

In the period of I-III quarters of 2015, average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector were by 3.6% higher compared with the corresponding period of the previous year (a year before grew by 3.9%). Increases of average wages and salaries were recorded in all

voivodships; the highest – in małopolskie (by 5.7%) and świętokrzyskie (by 5.1%), whereas the lowest – in śląskie (by 2.4%) and wielkopolskie (by 2.9%). The range of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in relation to national average between the highest and the lowest result in voivodships decreased (by 1.0 percentage point) and achieved 40.5 percentage points.

In the period of January-September 2015 average paid employment in the enterprise sector was by 1.1% higher compared with the period of I-III quarters of 2014 (a year before increased by 0.5%). Increases were recorded in 12 voivodships – ranged from 4.2% in wielkopolskie to 0.3% in lubuskie and podlaskie. In the rest of voivodships decline was noted – the deepest in świętokrzyskie (by 3.3%, a year before declined by 1.9%).

At the end of September 2015 in labour offices 1539.4 thous. unemployed persons were registered, i.e. by 15.5% less than a year before. Decrease of the number of unemployed persons was noted in all voivodships, from 21.4% in dolnośląskie to 10.6% in podkarpackie.

Registered unemployment rate at the end of September 2015 recorded 9.7%, i.e. by 1.8 percentage point less than a year before. The unemployment rate declined year-on-year in all voivodships, from 2.7 percentage points in kujawsko-pomorskie to 1.3 percentage point in lubuskie. The lowest unemployment rate were noted in wielkopolskie (6.2%), śląskie (8.2%) and małopolskie (8.3%); the highest – in wamińsko-mazurskie (16.0%), kujawsko-pomorskie (13.0%), and zachodniopomorskie (12.9%).

Decreases in both – the number of unemployed persons (by 13.6%) and unemployment rate (by 1.1 percentage point to 7.1%) also indicate the preliminary estimates of The Labour Force Survey (LFS) for the third quarter of 2015. According to LFS, the number of employed persons increased (by 1.1%), as well as employment rate (by 0.5 percentage point to 52.4%). The relation between number of persons not working to number of employed persons improved compared with the previous year.

In the period I-III quarters of 2015, prices of consumer goods and services decreased by 1.1% over a year. Fall of prices was still observed in transport's goods and services as well as in clothing and footwear, and in prices of food and non-alcoholic beverages. The highest deterioration of prices was recorded in świętokrzyskie, łódzkie, podlaskie, lubelskie, opolskie, podkarpackie, śląskie and wielkopolskie (ranged from 1.8% to 1.2%).

In the third quarter of the current year fall of prices of consumer goods and services amounted 0.7%, in 8 voivodships was deeper than national average. Drop of prices in voivodships ranged from 1.5% in świętokrzyskie to 0.2% in lubuskie, whereas in zachodniopomorskie prices remained unchanged.

On the agricultural market in September 2015, higher than a year before were the average prices of wheat and rye (excluding procurement prices of rye), and late edible potatoes. Prices of

animals for slaughter, piglets and cow's milk were lower than a year before. The results of June survey of animals population, indicate slight decrease of pigs' heads (by 0.7%), and increase of cattle heads (by 0.7%) year-on-year. Pigs' heads decreased in 12 voivodships, ranged from 0.2% in małopolskie to 13.2% in podkarpackie. The highest increase of pigs' head was observed in dolnosląskie (by 4.6%). Over a year cattle heads increased in 10 voivodships, ranged from 0.1 % in podlaskie to 6.9% in wielkopolskie. The deepest drop was recorded in lubuskie (7.5%) and warmińsko-mazurskie (3.8%).

RYNEK PRACY

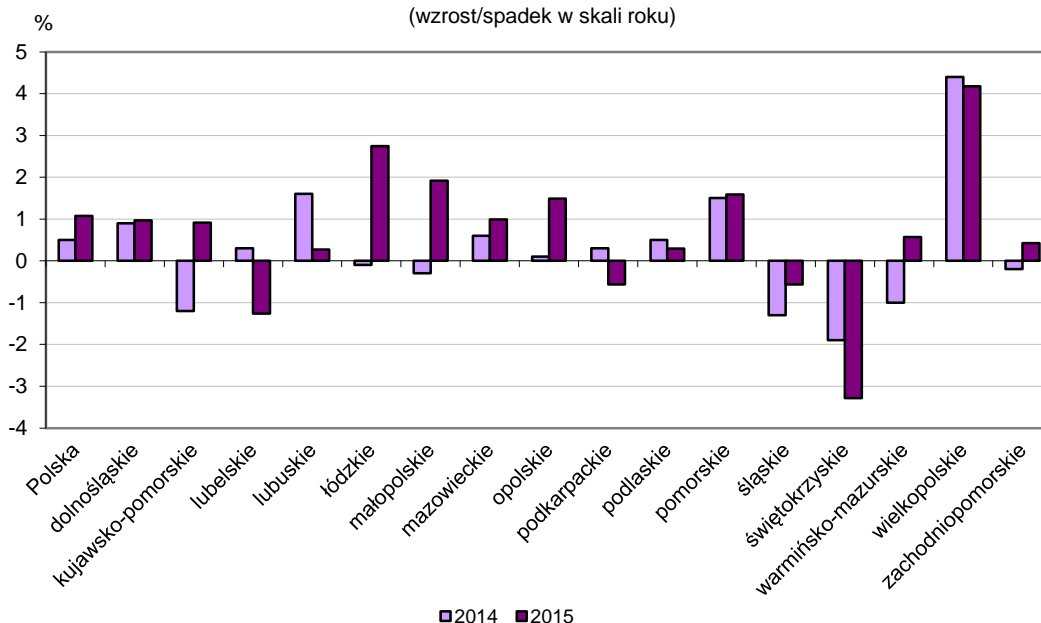
W okresie I-III kwartał br. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw było wyższe niż przed rokiem. W skali roku zmniejszyła się liczba bezrobotnych zarejestrowanych. Zmniejszyła się także stopa bezrobocia rejestrowanego i w końcu września 2015 r. osiągnęła poziom jednocyfrowy.

Wstępne wyniki **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności** za III kwartał 2015 r. wskazują na poprawę sytuacji na rynku pracy – odnotowano spadek zarówno liczby bezrobotnych, jak i stopy bezrobocia w ujęciu rocznym. Zwiększyła się liczba pracujących, poprawie uległa relacja niepracujących do pracujących, odnotowano także wzrost wskaźnika zatrudnienia. Jedynie współczynnik aktywności zawodowej nieznacznie zmalął.

W okresie styczeń-wrzesień br. **przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw** wyniosło 5576,8 tys. osób i było o 1,1% wyższe niż w okresie I-III kwartał 2014 r. (wobec wzrostu o 0,5% przed rokiem). Zwiększenie zatrudnienia odnotowano w większości sekcji; największy wzrost – w informacji i komunikacji (o 4,2%), natomiast największy spadek – w górnictwie i wydobywaniu (o 6,7%) oraz budownictwie (o 6,0%). W 12 województwach wystąpił wzrost przeciętnego zatrudnienia, najwyższy w wielkopolskim (o 4,2%) oraz łódzkim (o 2,7%), najniższy w lubuskim i podlaskim (po 0,3%). W pozostałych województwach odnotowano spadek, najgłębszy w świętokrzyskim (o 3,3%).

ZMIANY PRZECIĘTNEGO ZATRUDNIENIA W SEKTORZE PRZEDSIĘBIORSTW W OKRESIE I-III KWARTAŁ W LATACH 2014-2015

(wzrost/spadek w skali roku)

Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w okresie trzech kwartałów 2015 r. wyniosło 2505,8 tys. osób i w skali roku zwiększyło się o 1,5%. Wzrost wystąpił w 14 województwach, w tym największy w zachodniopomorskim (o 3,0%) oraz lubuskim, pomorskim i wielkopolskim (po 2,8%). W województwach świętokrzyskim i śląskim odnotowano spadek odpowiednio o 3,4% i 0,4%.

Przeciętne zatrudnienie w budownictwie było o 6,0% niższe niż przed rokiem i ukształtowało się na poziomie 383,7 tys. osób. Zmniejszenie zatrudnienia wystąpiło w 15 województwach, w granicach od 13,6% w lubelskim do 2,8% w pomorskim. W województwie łódzkim odnotowano wzrost przeciętnego zatrudnienia w budownictwie – o 0,2%

Przeciętne zatrudnienie w handlu; naprawie pojazdów samochodowych wyniosło 1149,9 tys. osób i w skali roku zwiększyło się o 2,0%. Wzrost zatrudnienia odnotowano w 12 województwach, największy w wielkopolskim (o 6,6%). W pozostałych województwach wystąpił spadek, w granicach od 4,0% w świętokrzyskim do 0,3% w podkarpackim.

Przeciętne zatrudnienie w zakwaterowaniu i gastronomii było o 4,9% niższe niż przed rokiem i wyniosło 102,6 tys. osób. Spadek zatrudnienia odnotowano w 13 województwach, w granicach od 22,3% w lubelskim do 1,1% w kujawsko-pomorskim. W województwie dolnośląskim, świętokrzyskim i pomorskim odnotowano wzrost odpowiednio o 6,1%, 3,6% i 2,1%.

Przeciętne zatrudnienie w obsłudze rynku nieruchomości w okresie trzech kwartałów br. wyniosło 93,6 tys. osób i w skali roku zmniejszyło się o 2,1%. Spadek zatrudnienia odnotowano w 15 województwach w granicach od 10,6% w lubuskim do 0,4% w wielkopolskim; wzrost – jedynie w województwie lubelskim (o 0,5%).

Przeciętne zatrudnienie w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej ukształtowało się na poziomie 183,1 tys. osób i w skali roku zmniejszyło się o 0,1%. Spadek zatrudnienia odnotowano w 9 województwach, w granicach od 16,9% w opolskim do 1,3% w warmińsko-mazurskim. W pozostałych województwach wystąpił wzrost zatrudnienia, w tym największy w małopolskim (o 6,4%).

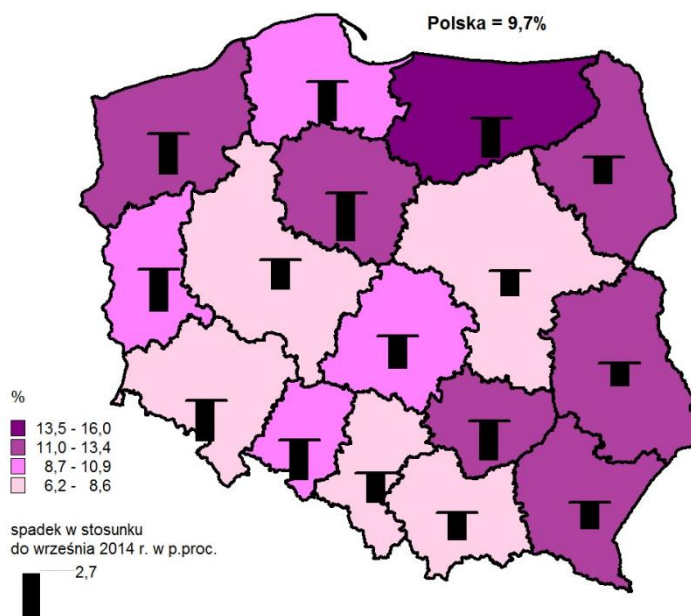
Przeciętne zatrudnienie w administrowaniu i działalności wspierającej było o 3,6% wyższe niż przed rokiem i wyniosło 338,8 tys. osób. Wzrost zaobserwowano w 7 województwach, największy w wielkopolskim – 14,9%. W województwie łódzkim zatrudnienie utrzymało się na poziomie ubiegłego roku, a w pozostałych województwach wystąpił spadek, w granicach od 11,9% w podlaskim do 0,8% w kujawsko-pomorskim.

W końcu września br. w urzędach pracy **zarejestrowanych** było 1539,4 tys. **osób bezrobotnych**, tj. o 282,6 tys. (o 15,5%) mniej niż w analogicznym miesiącu ubiegłego roku. Spadek liczby bezrobotnych zarejestrowanych w skali roku odnotowano we wszystkich województwach, od 21,4% w dolnośląskim do 10,6% w podkarpackim.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w końcu września br. wyniosła przeciętnie w kraju 9,7% i była o 1,8 p. proc. niższa niż przed rokiem. Spadek stopy bezrobocia w skali roku odnotowano we wszystkich województwach, w największym stopniu w kujawsko-pomorskim (o 2,7 p. proc) i lubuskim (o 2,4 p. proc.), a w najmniejszym – w lubelskim (o 1,3 p. proc.) i mazowieckim (o 1,4 p. proc.).

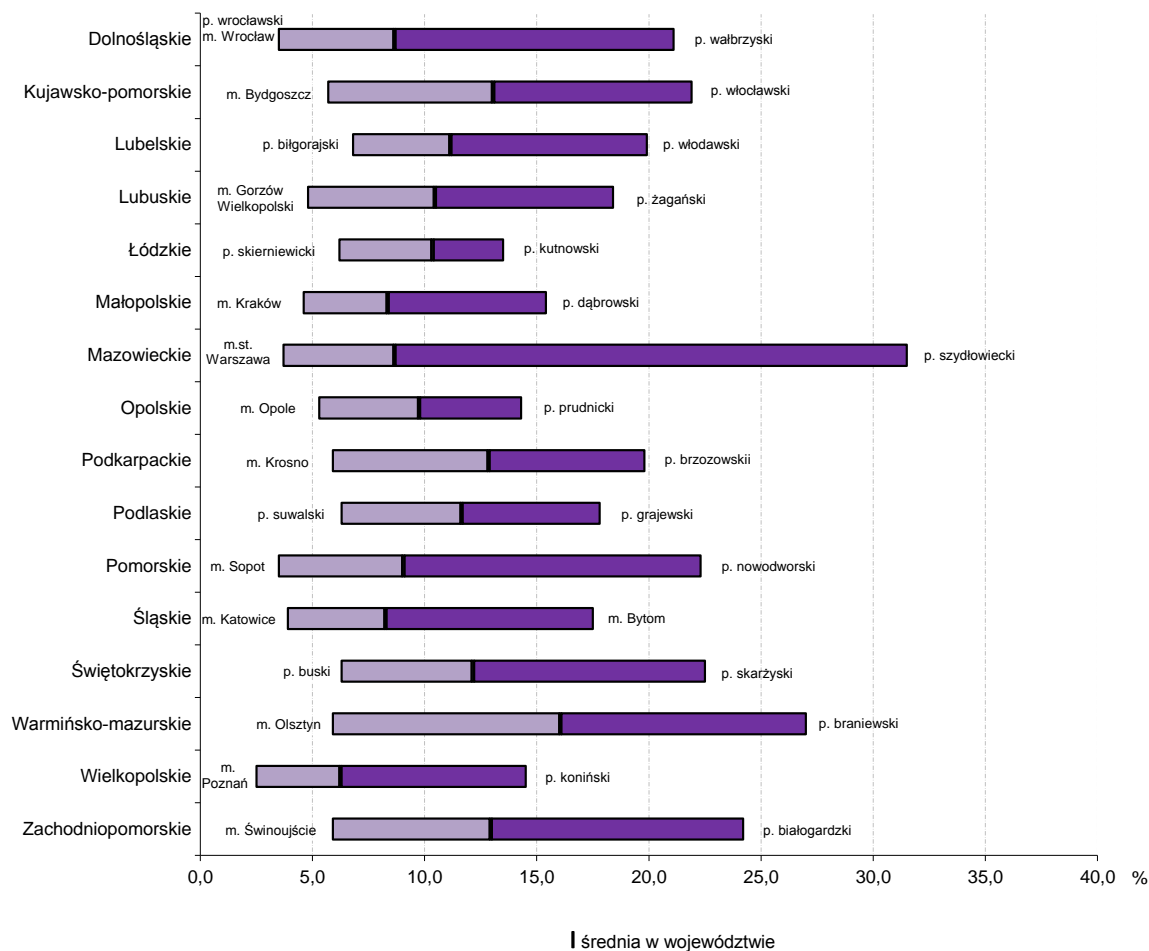
W końcu września br. różnica pomiędzy najniższą i najwyższą wartością stopy bezrobocia w województwach wynosiła 9,8 p. proc. (wielkopolskie – 6,2%, warmińsko-mazurskie – 16,0%). W skali roku rozpiętość ta zmniejszyła się o 0,5 p. proc. Podobnie jak przed rokiem, do województw o wysokiej stopie bezrobocia, poza warmińsko-mazurskim, należały kujawsko-pomorskie (13,0%), zachodniopomorskie (12,9%) i podkarpackie (12,8%). Najniższą stopę bezrobocia, poza wielkopolskim, odnotowano w województwach śląskim (8,2%) i małopolskim (8,3%) oraz dolnośląskim i mazowieckim (po 8,6%).

STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO W 2015 R.
Stan w końcu września

Analizując stopę bezrobocia na poziomie powiatów obserwuje się zmniejszenie rozpiętości pomiędzy skrajnymi wartościami wskaźnika we wszystkich województwach, największe w opolskim i mazowieckim, najmniejsze w lubelskim i małopolskim. Największą wewnątrzwojewódzką różnicę pomiędzy skrajnymi wartościami stopy bezrobocia w powiatach nadal notuje się w województwie mazowieckim. We wrześniu 2015 r. różnica pomiędzy największą a najmniejszą wartością stopy bezrobocia wynosiła 27,8 p. proc. (31,5% w powiecie szydłowieckim i 3,7% w powiecie m.st. Warszawa), wobec 30,8 p. proc. w końcu września 2014 r. Najmniejszą rozpiętość odnotowano w województwie łódzkim (7,3 p. proc.), którą wyznaczała stopa bezrobocia w powiatach kutnowskim oraz skierniewickim – odpowiednio 13,5% i 6,2%.

STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO WEDŁUG POWIATÓW W 2015 R. Stan w końcu września

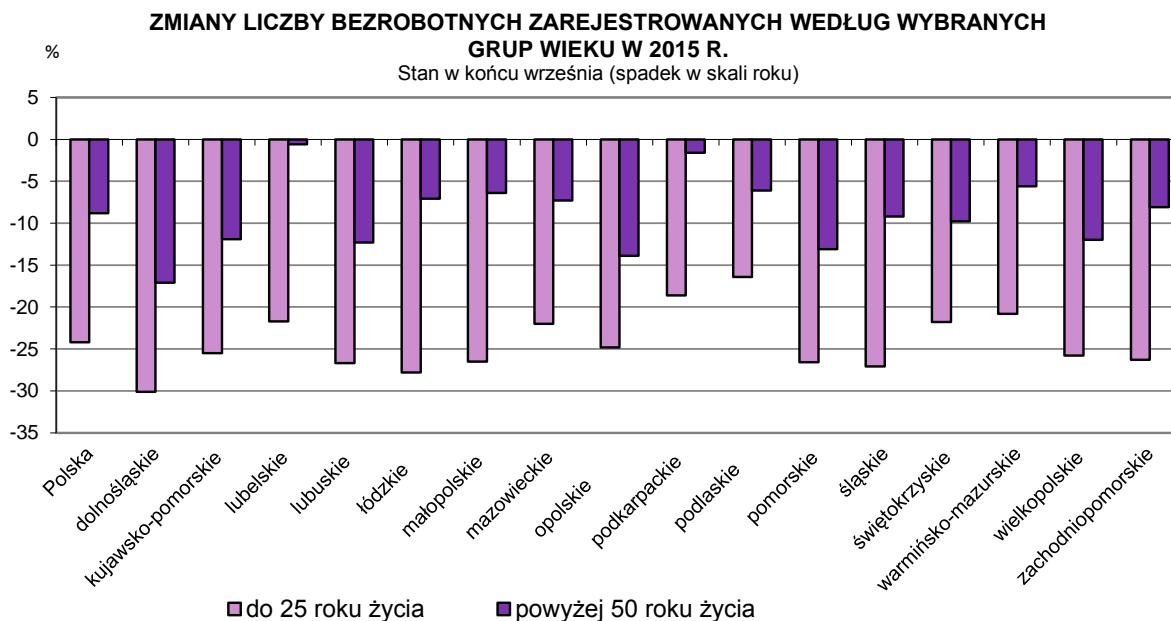

W końcu września 2015 r. wśród bezrobotnych zarejestrowanych 877,6 tys. osób stanowili **długotrwale bezrobotni**. Udział tej grupy w liczbie bezrobotnych zarejestrowanych wyniósł 57,0%; największy odnotowano w województwie lubelskim (62,5%), a najmniejszy w wielkopolskim 50,0%.

Liczba osób bezrobotnych **do 25 roku życia** wynosiła 237,0 tys. Najwięcej bezrobotnych było w województwie mazowieckim (31,5 tys.), najmniej w opolskim (5,1 tys.). Największy udział odnotowano w województwie małopolskim (18,3% ogółu bezrobotnych zarejestrowanych), a najmniejszy w dolnośląskim (12,0%).

Wśród bezrobotnych zarejestrowanych 449,5 tys. osób stanowiły osoby **do 30 roku życia**. Udział tej grupy wyniósł 29,2%. Największy udział odnotowano w województwie lubelskim (34,3%), a najmniejszy w dolnośląskim (23,9%).

W kategorii **osób powyżej 50 roku życia** liczba bezrobotnych wynosiła 421,2 tys.; od 63,2 tys. w województwie mazowieckim, do 10,8 tys. w opolskim. Największy udział tej kategorii bezrobotnych odnotowano w dolnośląskim – 33,0%, najmniejszy w podkarpackim – 22,4%, przy średniej dla kraju 27,4%.

Liczba osób bezrobotnych **korzystających ze świadczeń pomocy społecznej** wyniosła 30,4 tys. Najwięcej bezrobotnych pobierało świadczenia w województwie kujawsko-pomorskim (6,5 tys.), najmniej w lubelskim (0,1 tys.). Udział tej grupy bezrobotnych wynosił 2,0% w skali kraju, przy czym największy udział odnotowano w województwie kujawsko-pomorskim (6,2%), a najmniejszy w lubelskim (0,1%).

Liczba osób bezrobotnych **posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia** wyniosła 237,7 tys. Udział tej grupy w liczbie bezrobotnych zarejestrowanych wyniósł 15,4%, największy w województwie pomorskim (17,8%), najmniejszy w podlaskim (12,5%). Liczba osób bezrobotnych **posiadających co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia** wyniosła 2,1 tys. Udział tej grupy w liczbie bezrobotnych zarejestrowanych wyniósł 0,1%.

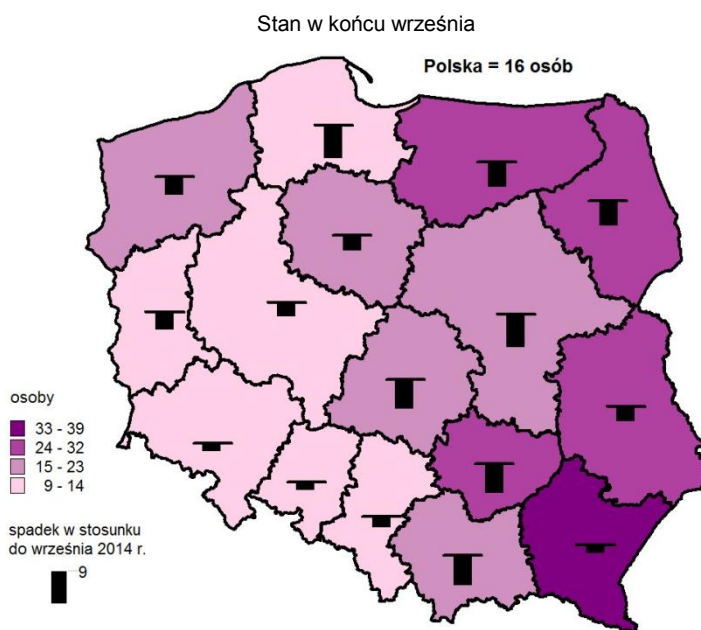
Wśród bezrobotnych zarejestrowanych 94,9 tys. osób stanowiły osoby **niepełnosprawne**. Na poziomie województw najwięcej bezrobotnych niepełnosprawnych było w śląskim (10,2 tys.), najmniej w opolskim (2,2 tys.) Udział tej grupy wyniósł 6,2%, największy w województwie lubuskim (8,9%), a najmniejszy w mazowieckim (4,4%).

W okresie styczeń-wrzesień br. liczba **nowo zarejestrowanych bezrobotnych** wyniosła 1720,2 tys. osób i była o 3,1% mniejsza niż przed rokiem (wobec spadku o 11,4% w analogicznym okresie ub. roku). Najliczniejszą grupę nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, a ich udział w nowo zarejestrowanych ogółem zwiększył się w skali roku o 1,3 p. proc. do 81,1%. Wzrósł również odsetek osób zamieszkałych na wsi (o 0,6 p. proc. do 42,2%). Obniżył się natomiast odsetek osób dotychczas niepracujących (o 1,9 p. proc. do 17,4%), osób rejestrujących się po raz pierwszy (o 1,3 p. proc. do 18,9%), absolwentów (o 1,0 p. proc. do 10,5%) oraz osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładów pracy (o 0,3 p. proc. do 5,1%).

Z ewidencji bezrobotnych w okresie sześciu miesięcy br. **skreślono** 2006,0 tys. osób, tj. o 5,0% mniej niż przed rokiem (wobec wzrostu o 2,6% w analogicznym okresie ub. roku). Główną przyczynę wyrejestrowania nadal stanowiło podjęcie pracy, w wyniku czego z rejestru bezrobotnych skreślono 947,6 tys. osób (wobec 957,1 tys. przed rokiem).

W końcu września 2015 r. najwyższą **stopę napływu bezrobotnych** odnotowano w województwie warmińsko-mazurskim (2,5%) oraz zachodniopomorskim (2,3%), natomiast najniższą w mazowieckim (1,0%) oraz małopolskim i wielkopolskim (po 1,2%); przy średniej dla kraju 1,4%.

LICZBA BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH NA 1 OFERTĘ PRACY W 2015 R.

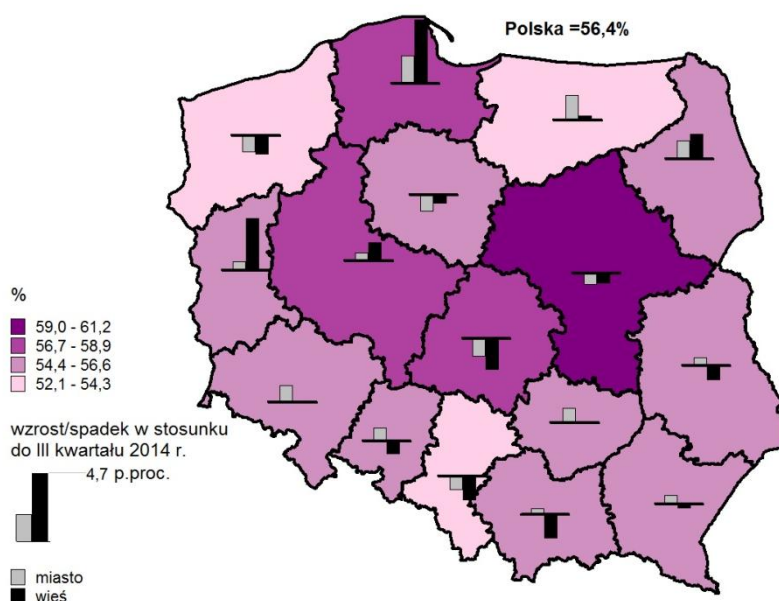
W końcu września 2015 r. **na 1 ofertę pracy** przypadało 16 osób bezrobotnych, wobec 21 osób w analogicznym okresie poprzedniego roku. Najkorzystniejsza sytuacja miała miejsce w województwach dolnośląskim i opolskim (po 9 osób na 1 ofertę pracy), natomiast najmniej sprzyjająca wystąpiła w podkarpackim i lubelskim (odpowiednio 39 i 31 osób).

Według wstępnych wyników **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)**¹ w III kwartale 2015 r. zbiorowość **aktywnych zawodowo** liczyła 17466 tys. osób, tj. o 23 tys. (o 0,1%) mniej niż przed rokiem. Spadek liczby osób aktywnych zawodowo odnotowano w 6 województwach, w tym najgłębszy w śląskim (o 8,1%) i zachodniopomorskim (o 7,5%). W pozostałych województwach wystąpił wzrost, największy w pomorskim (o 8,5%) i warmińsko-mazurskim (o 8,1%).

¹ Z uwagi na opóźnienia w opracowaniu danych demograficznych za II kwartał 2015 r. (spowodowanych wprowadzeniem przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych nowego systemu rejestracji aktów stanu cywilnego) koniecznych do przygotowania mnożników uogólniających do BAEL, ponownie wykorzystane zostały dane demograficzne wg stanu w dniu 31.12.2014 r. W związku z tym – po skorygowaniu wag w oparciu o zaktualizowane szacunki demograficzne – prezentowane wyniki BAEL mogą ulec zmianie.

Współczynnik aktywności zawodowej wyniósł 56,4% i był niższy o 0,1 p. proc. w porównaniu z III kwartałem 2014 r. Spadek wystąpił w 7 województwach, najgłębszy w łódzkim, zachodniopomorskim i śląskim (odpowiednio o 1,5 p. proc., 1,3 p. proc. i 1,2 p. proc.). W województwie opolskim współczynnik aktywności zawodowej utrzymał się na poziomie sprzed roku, a w pozostałych zaobserwowano wzrost współczynnika, w tym w największym w pomorskim (o 3,1 p. proc.). Najwyższą wartość współczynnika odnotowano w województwie mazowieckim (61,2%), a najniższą w zachodniopomorskim (52,1%).

**WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ W III KWARTALE 2015 R.
I JEGO ZMIANY W PODZIALE NA MIASTO-WIEŚ**

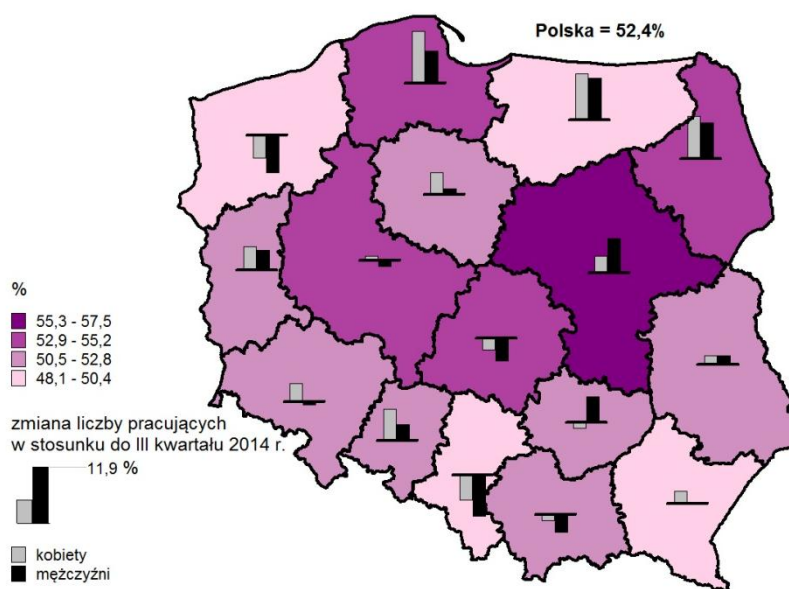

Liczba **pracujących** wyniosła 16234 tys. osób i w skali roku zwiększyła się o 171 tys. (tj. o 1,1%). Wzrost wystąpił w 11 województwach, w granicach od 10,1% w warmińsko-mazurskim do 1,1% w podkarpackim. W pozostałych województwach odnotowano spadek liczby pracujących, najgłębszy w śląskim (o 7,8%). Wzrosła liczba zarówno pracujących kobiet (o 1,8%), jak i mężczyzn (o 0,5%). Wzrost liczby pracujących kobiet wystąpił w 11 województwach, największy w pomorskim (o 11,9%) i warmińsko-mazurskim (o 10,7%). W pozostałych województwach wystąpił spadek – najgłębszy w województwie śląskim (o 5,7%). Kobiety stanowiły 44,7% ogółu pracujących. Największy ich udział odnotowano w województwie zachodniopomorskim (46,0%), najmniejszy w świętokrzyskim (42,6%).

Wskaźnik zatrudnienia w III kwartale 2015 r. ukształtował się na poziomie 52,4% (wzrost o 0,5 p. proc w stosunku do analogicznego okresu 2014 r.) i był wyższy w mieście (52,7%) niż na wsi (52,0%). W dalszym ciągu utrzymywała się przewaga pracujących mężczyzn nad kobietami (wskaźnik zatrudnienia mężczyzn – 60,6%, kobiet – 44,9%).

Najwyższym wskaźnikiem nadal charakteryzowało się województwo mazowieckie (57,5%), z kolei najniższym zachodniopomorskie (48,1%). W 11 województwach odnotowano wzrost wskaźnika, w tym największy w pomorskim (o 3,2 p. proc.), w pozostałych wystąpił spadek – najgłębszy w zachodniopomorskim (o 1,2 p. proc.).

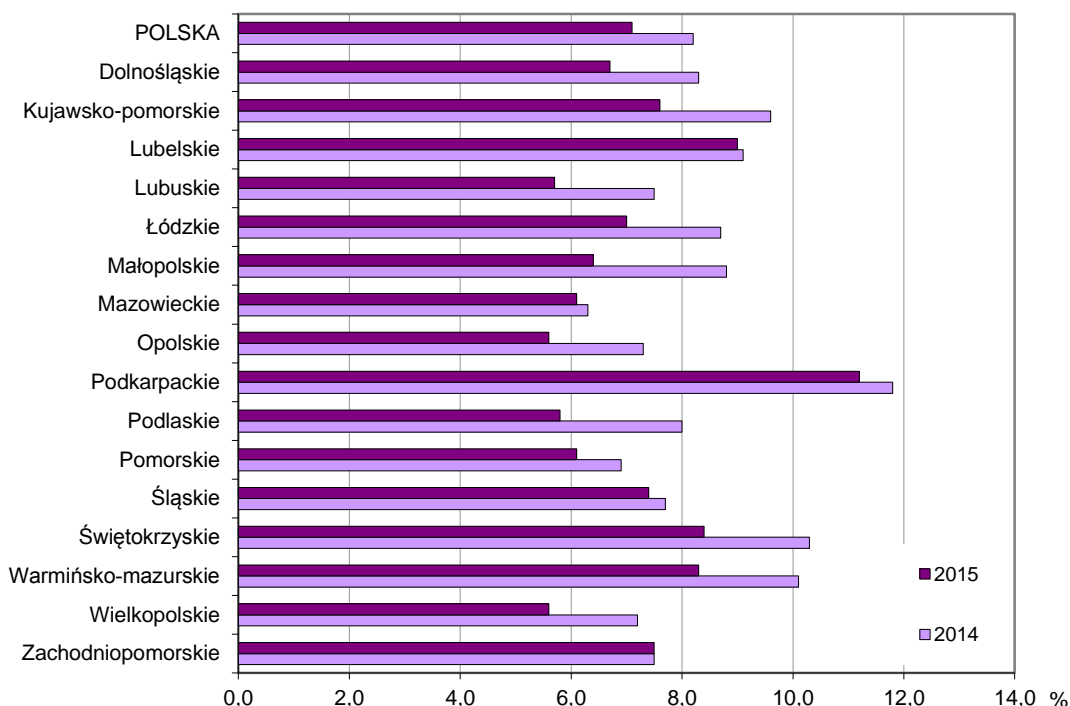
WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA I ZMIANY LICZBY PRACUJĄCYCH WEDŁUG PŁCI W III KWARTALE 2015 R.

W III kwartale 2015 r. liczba **bezrobotnych** według BAEL wyniosła 1232 tys. osób i zmniejszyła się o 13,6% (tj. o 194 tys. osób) w skali roku. Spadek liczby bezrobotnych odnotowano w 14 województwach, najgłębszy w małopolskim (o 40 tys.), a najmniejszy w pomorskim i zachodniopomorskim (po 3 tys.). W województwie lubelskim liczba bezrobotnych utrzymała się na poziomie sprzed roku, a w mazowieckim odnotowano wzrost o 7 tys.

Stopa bezrobocia według BAEL w III kwartale 2015 r. wyniosła średnio 7,1% i była niższa niż przed rokiem (o 1,1 p. proc.). Spadek wskaźnika odnotowano w 15 województwach, w tym najgłębszy w małopolskim (o 2,4 p. proc.) oraz podlaskim (o 2,2 p. proc.), natomiast w najmniejszym stopniu obniżyła się w lubelskim (o 0,1 p. proc.) i mazowieckim (o 0,2 p. proc.). W województwie zachodniopomorskim stopa bezrobocia utrzymała się na poziomie sprzed roku. Najniższą wartością stopy bezrobocia charakteryzowały się województwa: opolskie i wielkopolskie (po 5,6%), lubuskie (5,7%) i podlaskie (5,8%), natomiast najwyższą – podkarpackie (11,2%) i lubelskie (9,0%).

STOPA BEZROBOCIA WEDŁUG BAEL W III KWARTALE

Stopa bezrobocia **mężczyzn** wyniosła 6,7% i była o 0,8 p. proc. niższa niż w analogicznym kwartale 2014 r. Najniższą wartość osiągnęła w województwie opolskim (4,7%), a najwyższą w podkarpackim (10,8%). Spadek stopy bezrobocia mężczyzn odnotowano w 12 województwach, najgłębszy w świętokrzyskim i warmińsko-mazurskim (odpowiednio o 2,4 p. proc. i 2,3 p. proc.). W województwach lubelskim i śląskim stopa bezrobocia mężczyzn w ujęciu rocznym nie uległa zmianie, a wzrost nastąpił w województwie zachodniopomorskim (o 0,3 p. proc.) i mazowieckim (o 0,5 p. proc.). Stopa bezrobocia **kobiet** była wyższa niż mężczyzn i wyniosła 7,5% (spadek o 1,5 p. proc. w stosunku do III kwartału 2014 r.). W podziale na województwa ukształtowała się w granicach od 5,6% w pomorskim do 11,8% w podkarpackim. W skali roku stopa bezrobocia kobiet zmniejszyła się we wszystkich województwach, najbardziej w małopolskim (o 3,0 p. proc.); najmniej w zachodniopomorskim (o 0,2 p. proc.).

W III kwartale 2015 r. stopa bezrobocia na **wsi** ukształtowała się na poziomie 7,3% i zmniejszyła się w skali roku o 1,0 p. proc. Rozpiętość stopy bezrobocia kształtowała się w granicach od 4,9% w województwie dolnośląskim i podlaskim do 10,7% w podkarpackim. W 14 województwach wystąpił spadek wskaźnika dla wsi, przy czym najgłębszy w dolnośląskim (o 4,3 p. proc.). W województwie lubelskim stopa bezrobocia na wsi pozostała na poziomie odnotowanym w roku ubiegłym, a w województwie podkarpackim odnotowano wzrost (o 0,1 p. proc.). Wśród bezrobotnych zamieszkałych w **miastach** stopa bezrobocia

osiągnęła 6,9% i w ujęciu rocznym zmniejszyła się o 1,1 p. proc. Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w miastach województwa pomorskiego (4,8%), zaś najwyższą – podkarpackiego (11,7%).

Populacja **biernych zawodowo** wzrosła w skali roku o 0,1% i wyniosła 13496 tys. osób, co stanowiło 43,6% ogółu ludności w wieku powyżej 15 lat. Wzrost liczby tych osób wystąpił w 7 województwach, największy w mazowieckim (o 9,6%). W pozostałych województwach odnotowano spadek, najgłębszy w wielkopolskim (o 5,3%).

Liczba osób niepracujących przypadająca na 1000 osób pracujących w III kwartale 2015 r. zmniejszyła się w skali roku i wyniosła 907 osób bezrobotnych i biernych zawodowo (przed rokiem 928 osób). Spadek odnotowano w 11 województwach, w tym najgłębszy w pomorskim (z 943 do 827 osób). Najkorzystniejsza relacja osób niepracujących do pracujących miała miejsce w województwie mazowieckim (na 1000 pracujących przypadały 740 osoby bezrobotne i bierne zawodowo), natomiast najgorsza sytuacja wystąpiła w zachodniopomorskim (1078 osób).

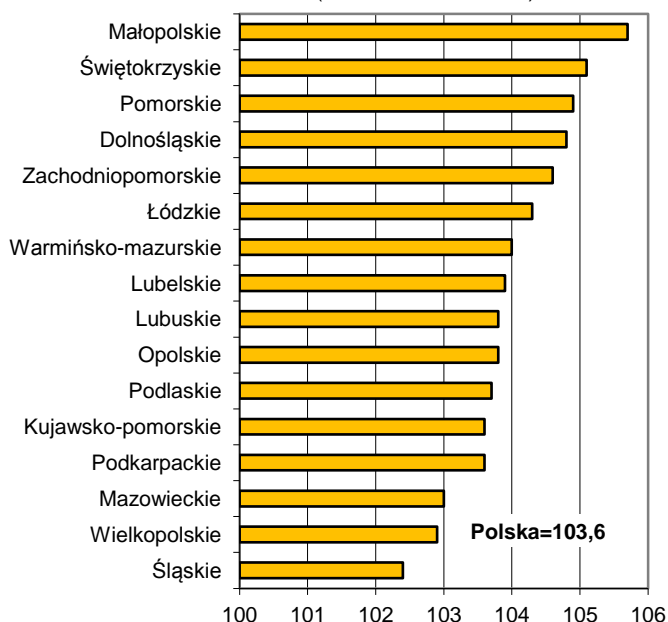
WYNAGRODZENIA

W okresie trzech kwartałów br. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw było wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku; tempo wzrostu uległo przyspieszeniu w budownictwie, zwolnieniu zaś w przemyśle.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w okresie trzech kwartałów br. wyniosło 4067,33 zł i było o 3,6% wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku (przed rokiem wzrost o 3,9%). Wzrost wynagrodzeń wystąpił we wszystkich województwach, największy w małopolskim (o 5,7%) i świętokrzyskim (o 5,1%), a najmniejszy w śląskim (o 2,4%) i wielkopolskim (o 2,9%).

Najwyższy poziom wynagrodzeń odnotowano podobnie jak w okresach poprzednich w województwach: mazowieckim, śląskim, pomorskim i dolnośląskim (odpowiednio 121,7%, 103,6%, 101,6% i 101,4% średniej krajowej), natomiast najniższy poziom, wystąpił w województwach warmińsko-mazurskim i podkarpackim (odpowiednio o 18,8% i 17,4% mniej niż średnio w kraju).

**DYNAMIKA PRZECIĘTNYCH MIESIĘCZNYCH WYNAGRODZEŃ BRUTTO
W SEKTORZE PRZEDSIĘBIORSTW W OKRESIE I-III KWARTAŁ 2015 R.**
(I-III kwartał 2014=100)

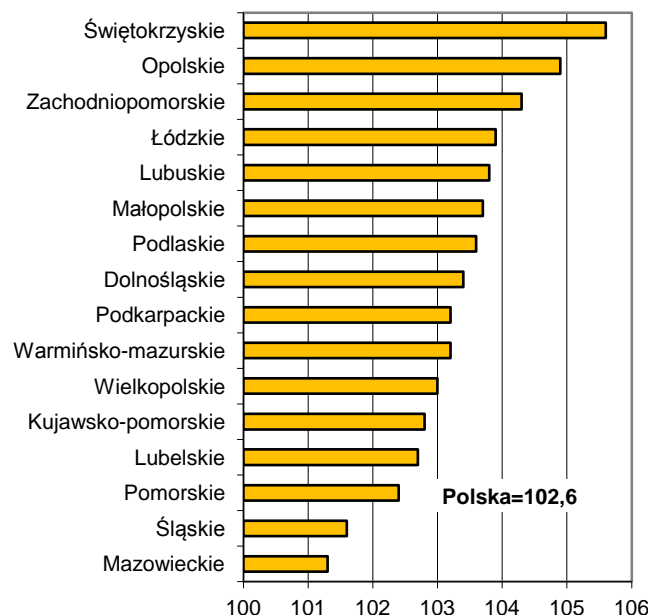
Relacja przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw do średniej krajowej w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku poprawiła się w 12 województwach, najbardziej w małopolskim (o 1,9 p. proc). W województwie podkarpackim relacja pozostała na poziomie sprzed roku, a pogorszenie odnotowano

w województwach: śląskim, mazowieckim i wielkopolskim (odpowiednio od 1,2 p. proc. do 0,6 p. proc).

Rozpiętość w relacji do średniej krajowej między województwami o najwyższym i najniższym przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniu w sektorze przedsiębiorstw, zmniejszyła się w skali roku o 1,0 p. proc. i wyniosła 40,5 p. proc.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w przemyśle w okresie trzech kwartałów br. wyniosło 4122,70 zł i było o 2,6% wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku (przed rokiem wzrost o 3,5%). Wzrost odnotowano we wszystkich województwach, w tym największy w świętokrzyskim (o 5,6%) i opolskim (o 4,9%), a najmniejszy w mazowieckim (o 1,3%) i śląskim (o 1,6%).

**DYNAMIKA PRZECIĘTNYCH MIESIĘCZNYCH WYNAGRODZEŃ BRUTTO
W PRZEMYŚLE W OKRESIE I-III KWARTAŁ 2015 R.**
(I-III kwartał 2014=100)

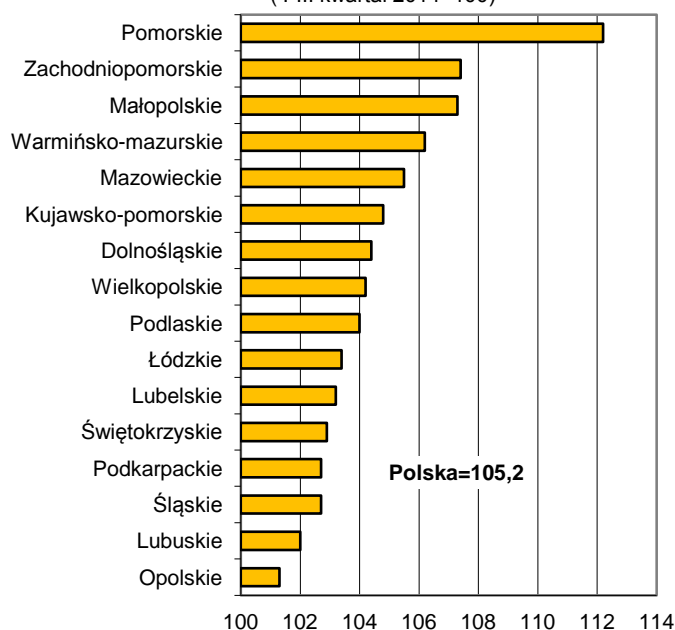
Wynagrodzenia w przemyśle były wyższe niż średnio w kraju w 4 województwach: mazowieckim (o 13,8%), śląskim (o 12,8%), dolnośląskim (o 9,8%) i pomorskim (o 0,3%). W pozostałych województwach wynagrodzenia kształtowały się poniżej średniej krajowej, najniższe notowano w warmińsko-mazurskim i podlaskim (odpowiednio o 17,5% i 16,3% mniej niż średnio w kraju).

W porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, relacja przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w przemyśle do średniej krajowej poprawiła się w 12 województwach (od 2,5 p. proc. w świętokrzyskim do 0,1 p. proc. w kujawsko-pomorskim), pogorszyła się natomiast w województwach: mazowieckim, śląskimi i pomorskim (odpowiednio od 1,4 p. proc. do 0,3 p. proc). W województwie lubelskim relacja pozostała na poziomie sprzed

roku. Rozpiętość w relacji do średniej krajowej między województwami o najwyższym i najniższym wynagrodzeniu w przemyśle w skali roku zmniejszyła się i wyniosła 31,3 p. proc. wobec 33,1 p. proc. w analogicznym okresie ub. roku.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w budownictwie w okresie trzech kwartałów br. wyniosło 4018,73 zł i było o 5,2% wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku (przed rokiem wzrost o 4,1%). Wzrost wynagrodzeń odnotowano we wszystkich województwach, w tym najwyższy w pomorskim (o 12,2%), a najniższy w opolskim (o 1,3%).

**DYNAMIKA PRZECIĘTNYCH MIESIĘCZNYCH WYNAGRODZEŃ BRUTTO
W BUDOWNICTWIE W OKRESIE I-III KWARTAŁ 2015 R.**
(I-III kwartał 2014=100)

Najwyższym poziomem przeciętnych wynagrodzeń w budownictwie nadal charakteryzowało się województwo mazowieckie (o 30,5% wyższym niż średnio w kraju). W kolejnych, pod względem wysokości wynagrodzeń, województwach – dolnośląskim i podlaskim, płace były wyższe odpowiednio o 10,1% i o 1,9% niż przeciętnie w kraju. W pozostałych województwach wynagrodzenia kształtowały się na poziomie niższym od średniej krajowej, w tym najniższe podobnie jak w okresach poprzednich – w lubuskim (o 21,7%).

W porównaniu z analogicznym okresem ub. roku relacja przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń w budownictwie do średniej krajowej poprawiła się w 5 województwach, najbardziej w pomorskim (o 6,1 p. proc.), a w największym stopniu uległa pogorszeniu w opolskim (o 3,4 p. proc.).

Rozpiętość w relacji do średniej krajowej między województwami o najwyższym i najniższym wynagrodzeniu w budownictwie wyniosła 52,2 p. proc. wobec 49,4 p. proc. przed rokiem.

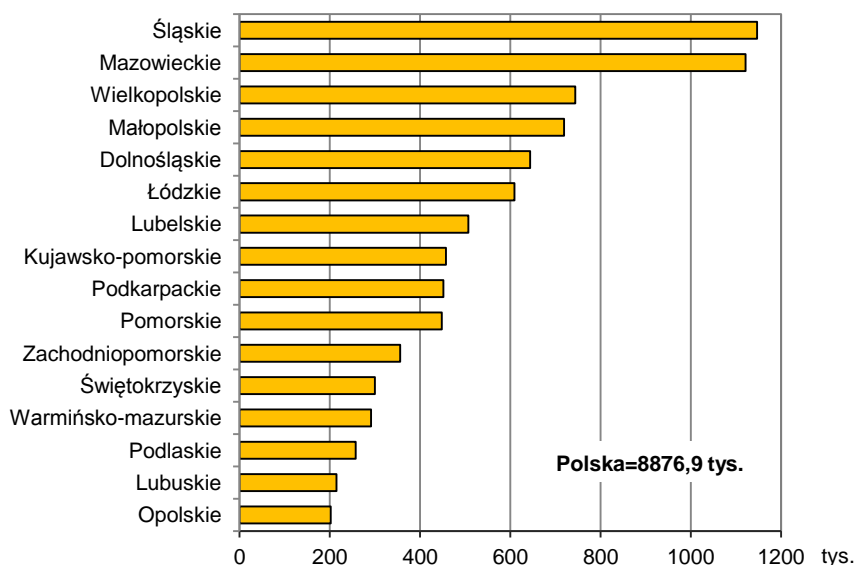
EMERYTURY I RENTY

W okresie trzech kwartałów 2015 r. odnotowano dalszy spadek przeciętnej liczby emerytów i rencistów pobierających świadczenia w ramach systemu rolniczego, natomiast w systemie ubezpieczeń pracowniczych pierwszy raz od 6 lat odnotowano nieznaczny wzrost liczby emerytów i rencistów. W skali roku zwiększyła się zarówno przeciętna miesięczna emerytura i renta z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, jak i rolników indywidualnych.

Przeciętna liczba emerytów i rencistów ogółem w okresie trzech kwartałów 2015 r. wyniosła 8876,9 tys. osób i pozostała na poziomie zbliżonym do notowanego w analogicznym okresie ubiegłego roku. Wzrost liczby emerytów i rencistów wystąpił w 8 województwach – największy w kujawsko-pomorskim (o 0,4%); w 5 województwach odnotowano spadek – najgłębszy w lubelskim (o 0,4%), natomiast w pozostałych województwach (dolnośląskim, lubuskim i śląskim) liczba świadczeniobiorców pozostała na poziomie sprzed roku.

Emerytury i renty z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych pobierało 7674,4 tys. osób (o 0,2% więcej niż w analogicznym okresie 2014 r.). Wzrost liczby pobierających odnotowano w 14 województwach, w tym największy w podlaskim (o 0,6%). Nieco mniejszą niż przed rokiem liczbę osób pobierających emerytury i renty w tym systemie odnotowano w województwie łódzkim (spadek o 0,1%), natomiast w małopolskim liczba emerytów i rencistów utrzymała się na poziomie zbliżonym do odnotowanego przed rokiem. Z kolei ogólna liczba rolników indywidualnych pobierających emerytury i renty zmniejszyła się w skali roku o 1,1%, przy czym spadek odnotowano w 14 województwach (najgłębszy w lubuskim – o 3,7%), wzrost – w wielkopolskim (o 0,3%), jedynie w kujawsko-pomorskim liczba pobierających emerytury i renty rolnicze pozostała na poziomie sprzed roku.

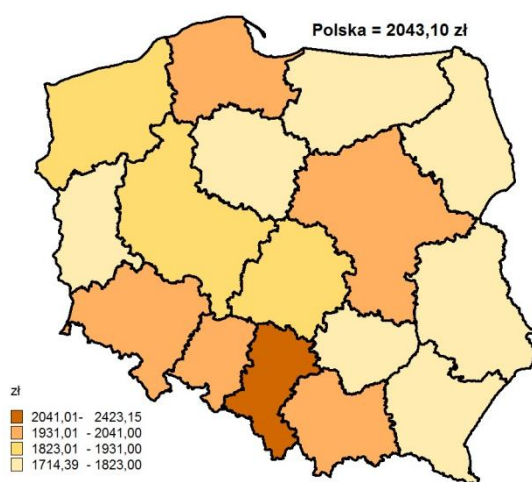
**PRZECIĘTNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW
W OKRESIE I-III KWARTAŁ 2015 R.**

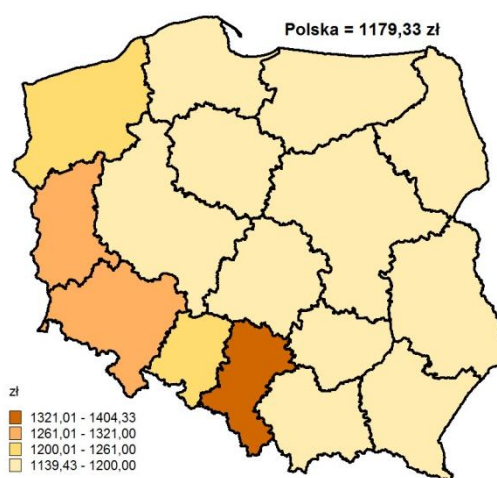
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w okresie trzech kwartałów 2015 r. wyniosła 2043,10 zł i była o 2,8% wyższa niż przed rokiem. Wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto odnotowano we wszystkich województwach, ale jedynie w śląskim była ona wyższa od średniej krajowej (o 18,6%). Najniższe przeciętne emerytury i renty w tym systemie, wypłacono w podkarpackim i lubelskim (odpowiednio o 16,1% i 13,3% mniej niż średnio w kraju).

PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO W OKRESIE I–III KWARTAŁ 2015 R.

Z POZAROLNICZEGO SYSTEMU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

ROLNIKÓW INDYWIDUALNYCH

Rozpiętość w relacji do średniej krajowej między województwami o najwyższej i najniższej przeciętnej emeryturze i rencie brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych zmniejszyła się i w okresie trzech kwartałów 2015 r. wyniosła 34,7 p. proc. (wobec 35,4 p. proc. przed rokiem).

Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w okresie trzech kwartałów 2015 r. wyniosła 1179,33 zł i w skali roku zwiększyła się o 3,1%. Wzrost w stosunku do analogicznego okresu ub. roku odnotowano we wszystkich województwach, największy w kujawsko-pomorskim (o 3,7%), a najmniejszy w śląskim (o 1,5%). W połowie województw przeciętna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych była wyższa niż średnia w kraju, w tym najwyższa, podobnie jak w analogicznym okresie 2014 r., w województwie śląskim (o 19,1%). Najniższe emerytury i renty rolnicze wypłacono w małopolskim i mazowieckim (odpowiednio o 3,4% i 3,1% mniejsze niż średnio w kraju).

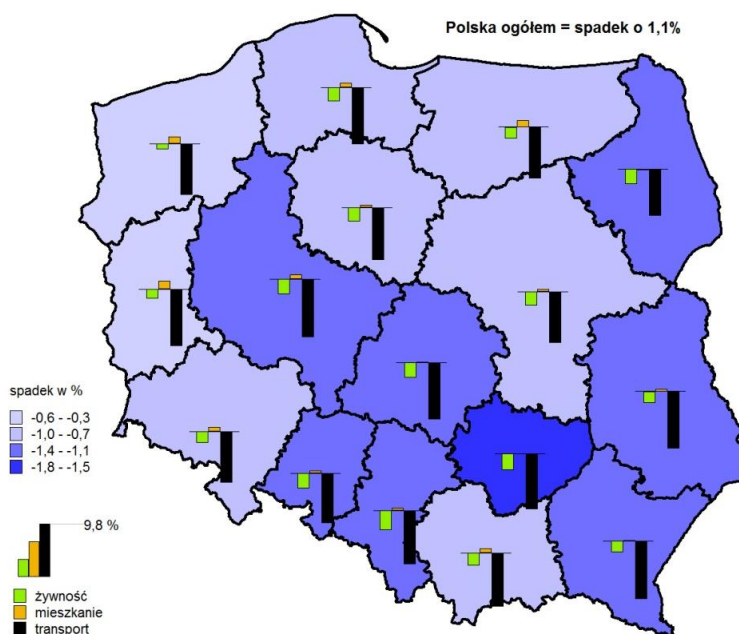
Rozpiętość w relacji do średniej krajowej między województwami o najwyższej i najniższej przeciętnej emeryturze i rencie brutto rolników indywidualnych zmniejszyła się i wyniosła 22,5 p. proc. (wobec 24,5 p. proc. przed rokiem).

CENY

W okresie trzech kwartałów 2015 r. **ceny towarów i usług konsumpcyjnych** były niższe niż przed rokiem. Nadal obserwowano obniżenie cen towarów i usług związanych z transportem oraz odzieży i obuwia, a także żywności i napojów bezalkoholowych.

W okresie trzech kwartałów 2015 r. **ceny towarów i usług konsumpcyjnych** były niższe niż w **analogicznym okresie ub. roku** o 1,1% (wobec wzrostu o 0,2% odpowiednio przed rokiem). Odnotowano niższe ceny towarów i usług w zakresie transportu (o 9,0%), odzieży i obuwia (o 4,8%) oraz żywności i napojów bezalkoholowych (o 2,2%). Wyższe natomiast były ceny towarów i usług związanych ze zdrowiem (o 1,6%), ceny napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych (o 1,3%), towarów i usług w zakresie edukacji (o 1,2%), rekreacji i kultury (o 1,1%), a także mieszkania (o 0,6%). Największy wpływ na poziom wskaźnika cen ogółem w okresie trzech kwartałów br. miały spadki cen towarów i usług w zakresie transportu, żywności i napojów bezalkoholowych oraz odzieży i obuwia, które obniżyły wskaźnik ogółem odpowiednio o: 0,82 p. proc., 0,55 p. proc. oraz 0,26 p. proc. Wzrost cen towarów i usług związanych z mieszkaniem, zdrowiem oraz napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych wpłynął na podwyższenie tego wskaźnika odpowiednio o: 0,15 p. proc., 0,09 p. proc. i 0,08 p. proc.

**ZMIANY CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH
w okresie I–III KWARTAŁ 2015 r. w porównaniu z I–III kwartał 2014 R.**

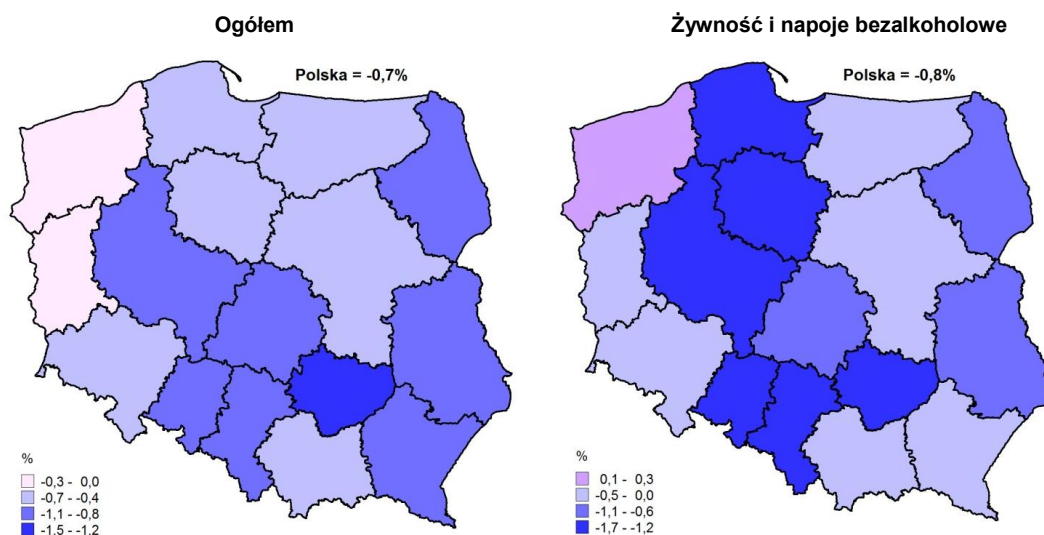

Spadek cen towarów i usług konsumpcyjnych w okresie I–III kwartał 2015 r. obserwowano we wszystkich województwach, przy czym w stopniu głębszym niż przeciętnie

w: świętokrzyskim, łódzkim, podlaskim, lubelskim, opolskim, podkarpackim, śląskim oraz wielkopolskim (od 1,8% do 1,2%, wobec 1,1% w kraju).

W **III kwartale br.** ceny towarów i usług konsumpcyjnych były niższe o 0,7% w porównaniu z **analogicznym okresem ub. roku** (wobec spadku 0,3% odpowiednio przed rokiem). Niższe ceny odnotowało 15 województw (od 1,5% w świętokrzyskim do 0,2% w lubuskim), natomiast w zachodniopomorskim ceny pozostały na poziomie sprzed roku. Największy wpływ na wskaźnik cen ogółem w III kwartale br. miały spadki cen towarów i usług w zakresie transportu, odzieży i obuwia oraz żywności i napojów bezalkoholowych, które zmniejszyły wskaźnik cen ogółem odpowiednio o: 0,77 p. proc., 0,23 p. proc. oraz 0,20 p. proc. Wzrost cen towarów i usług związanych z mieszkaniem, a także zdrowiem wpłynął na podwyższenie wskaźnika cen ogółem odpowiednio o 0,14 p. proc. i 0,13 p. proc.

ZMIANY CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH w III KWARTALE 2015 R. w porównaniu z III KWARTAŁEM 2014 R.

o 1,2%. Niższe niż przed rokiem ceny mięsa wieprzowego notowano we wszystkich województwach (od 10,8% w śląskim do 2,8% w lubuskim), a drobiowego – w 15 (najgłębszy spadek notowano w świętokrzyskim – o 9,2%). Ceny wędlin obniżono w 14 województwach, w tym najbardziej w podlaskim (o 3,2%); w lubuskim – wzrosły o 1,0%, natomiast w zachodniopomorskim pozostały na poziomie sprzed roku. Spadek cen mięsa wołowego kształtował się od 3,9% w łódzkim do 0,4% w kujawsko-pomorskim, przy wzroście cen: małopolskim (o 1,1%), dolnośląskim i wielkopolskim (po 0,5%).

Obserwowano obniżenie cen artykułów w grupie „mleko, sery, jaja” (przeciętnie o 3,2%). Notowano spadek cen mleka pełnego świeżego oraz serów i twarogów (po 4,9%), zwłaszcza w województwach odpowiednio – opolskim (o 8,7%) i podlaskim (o 6,8%). Ceny śmietany były niższe średnio o 2,6%; wzrosły jedynie w województwie warmińsko-mazurskim (o 0,4%). Ceny jaj obniżono w 10 województwach, w tym w 6 w stopniu głębszym niż przeciętnie w kraju (najbardziej w lubuskim – o 6,7%).

W porównaniu z III kwartałem ub. roku we wszystkich województwach notowano spadek cen mąki pszennej, a zwłaszcza w świętokrzyskim (o 5,9% wobec 2,6% w kraju). W 10 województwach mniej płacono za makarony i produkty zbożowe oraz ryż, których ceny najbardziej spadły w województwach odpowiednio: łódzkim (o 3,7% wobec 0,7% w kraju) oraz pomorskim (o 6,2% wobec 0,6%). Kasze i ziarna zbóż natomiast najbardziej potaniały w województwie świętokrzyskim (o 4,6% wobec o 0,5% średnio w kraju); przy czym wzrost cen odnotowano w 7 województwach w granicach od 0,1% do 3,0%. Tańsze również były ryby i owoce morza (przeciętnie o 0,3%), a spadek cen notowano w 7 województwach (najgłębszy w śląskim – o 1,8%).

Droższe natomiast były owoce (o 8,1%) i warzywa (o 6,0%). W województwach wzrost cen owoców kształtował się od 5,3% w świętokrzyskim do 11,4% w zachodniopomorskim, a warzyw od 3,4% w lubuskim do 12,4% w podlaskim.

Ceny cukru wzrosły w 10 województwach, najbardziej w opolskim (o 7,0% wobec 0,8% średnio w kraju).

Utrzymał się spadek cen **odzieży i obuwia** i wyniósł odpowiednio 4,8% i 4,1%. We wszystkich województwach odnotowano niższe ceny odzieży i obuwia, a spadek cen kształtował się od 7,3% w dolnośląskim do 2,2% w lubuskim.

W III kwartale br. ceny w zakresie **mieszkania**² wzrosły w skali roku o 0,5% (wobec 0,6% w analogicznym okresie ub. roku), w tym najbardziej w województwie lubuskim (o 1,5%). Wyższy niż przeciętnie wzrost cen notowano również w województwach: zachodniopomorskim (1,1%), pomorskim i warmińsko-mazurskim (po 0,9%) oraz

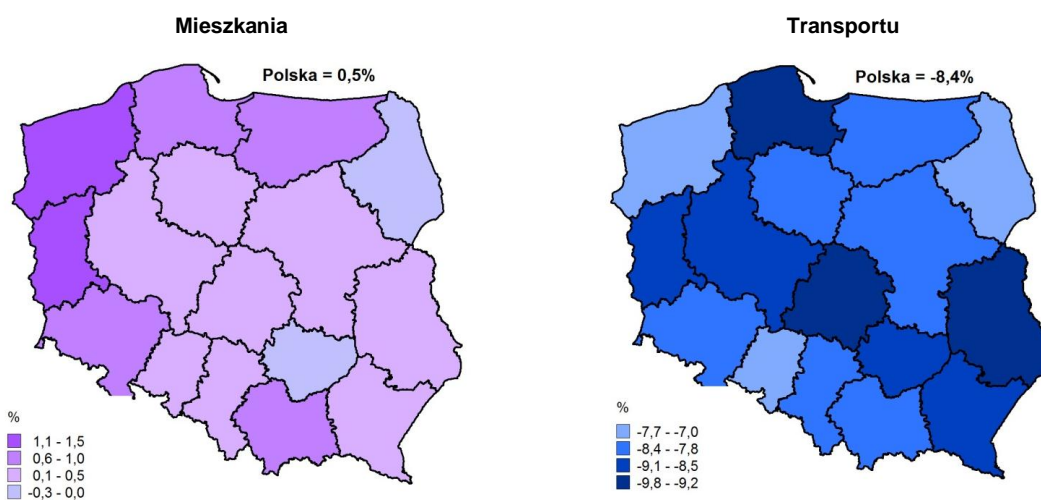
² Opłaty obejmują wydatki związane z użytkowaniem mieszkania i nośnikami energii oraz wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa domowego.

dolnośląskim i małopolskim (po 0,7%). W województwach świętokrzyskim i podlaskim obserwowano spadek cen w zakresie mieszkania (odpowiednio o - 0,3% i 0,2%)

Podniesiono opłaty za usługi kanalizacyjne (o 3,1%) oraz za zaopatrywanie w wodę (o 2,5%), w tym najbardziej w województwie lubuskim (odpowiednio o - 8,3% i 6,2%). Opłaty za wywóz śmieci wzrosły w 11 województwach (średnio o 2,6%), zwłaszcza w lubelskim (o 8,4%), kujawsko-pomorskim (o 7,5%), łódzkim (o 7,1%) i lubuskim (o 6,9%). Na poziomie sprzed roku kształtowały się ceny nośników energii. Więcej jednak należało zapłacić za energię ciepłą (o 2,0%) oraz energię elektryczną (o 1,6%), wobec spadku cen gazu (o 3,1%). Opłaty za energię ciepłą wzrosły w 15 województwach, najbardziej w zachodniopomorskim (o 3,7%). Ceny za energię elektryczną podniesiono we wszystkich województwach, najbardziej w pomorskim (o 2,1%). Spadek cen gazu natomiast kształtował się od 9,5% (w łódzkim) do 1,8% (w zachodniopomorskim).

Nieznacznie obniżono ceny w zakresie wyposażenia mieszkania i prowadzenia gospodarstwa domowego (średnio o 0,2%).

ZMIANY CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH w III KWARTALE 2015 R. w porównaniu z III KWARTAŁEM 2014 R. w zakresie

Artykuły i usługi związane ze **zdrowiem** podrożały we wszystkich województwach średnio o 2,5% (wobec 0,3% przed rokiem), przy czym w: zachodniopomorskim, lubuskim, dolnośląskim, pomorskim, wielkopolskim i świętokrzyskim wzrost cen był wyższy niż średnio w kraju. Artykuły i usługi związane ze zdrowiem najbardziej podrożały w województwie zachodniopomorskim (o 3,6%), gdzie m.in. odnotowano największe w kraju podwyżki wyrobów farmaceutycznych (o 4,9% wobec 3,3% w kraju).

We wszystkich województwach wzrosły w skali roku ceny wyrobów farmaceutycznych, przy czym w 6 bardziej niż przeciętnie w kraju. Podrożały również opłaty za usługi lekarskie (o 2,1%), zwłaszcza w województwach: lubuskim i podlaskim (po 4,9%). Droższe były usługi

stomatologiczne, które najbardziej wzrosły w województwie pomorskim (o 4,9% wobec 2,1% średnio w kraju); jedynie niewielki spadek cen notowano w śląskim (o 0,3%). Niższe były natomiast opłaty za usługi szpitalne i sanatoryjne (o 5,7%), przy czym opłaty za usługi sanatoryjne spadły w skali roku (średnio o 9,6%), przy wzroście cen za usługi szpitalne (o 0,6%).

W III kwartale br. spadek cen towarów i usług w zakresie **transportu** wyniósł w skali roku 8,4% (wobec 1,9% odpowiednio przed rokiem). Spadek cen notowano we wszystkich województwach (od 9,8% w lubelskim do 7,0% w podlaskim).

Obserwowano znaczne obniżki cen paliw i smarów do prywatnych środków transportu (przeciętnie o 12,6%), w tym gazu ciekłego – o 27,0%, oleju napędowego – o 14,3%, natomiast benzyny – o 9,6%. W województwach spadek cen paliw i smarów do prywatnych środków transportu kształtował się od 14,6% w lubelskim do 10,7% w opolskim. Mniej niż przed rokiem konsumenci płacili za samochody osobowe (średnio o 3,8%). Spadek cen głębszy niż średnio w kraju odnotowano w 12 województwach w granicach od 5,3% (w lubuskim, podkarpackim i zachodniopomorskim) do 3,9% (w mazowieckim oraz wielkopolskim). Tańsze były również usługi transportowe (o 1,9%), które najbardziej potaniały w województwie opolskim (o 3,6%).

Ceny artykułów i usług w zakresie **rekreacji i kultury** wzrosły w skali roku o 0,7% (wobec 0,5% w analogicznym okresie ub. roku). Wyższe ceny odnotowano w 14 województwach, w tym w 6 wzrosły bardziej niż przeciętnie w kraju (najbardziej w lubelskim i opolskim – po 1,9%). Spadek cen artykułów i usług w zakresie rekreacji i kultury obserwowano natomiast w podkarpackim i świętokrzyskim (po 0,2%).

W porównaniu z III kwartałem ub. roku wzrosły ceny gazet i czasopism (o 12,4%), zwłaszcza w województwach: warmińsko-mazurskim (o 14,8%), świętokrzyskim (o 14,7%) oraz małopolskim (o 14,3%). Bilety do kin, teatrów i na koncerty podrożały w 14 województwach, w tym najbardziej w województwie małopolskim (o 7,4% wobec 2,2% w kraju). Więcej niż przed rokiem płacono również za turystykę zorganizowaną (średnio o 1,1%), przy czym w województwach: lubuskim, śląskim i świętokrzyskim odnotowano spadek cen. Tańsze natomiast we wszystkich województwach były książki (średnio o 2,0%), a spadek cen wahał się od 4,0% w łódzkim do 0,7% w opolskim. Obniżyły się także ceny sprzętu audiowizualnego, fotograficznego i informatycznego, w tym najbardziej w województwie świętokrzyskim (o 7,0 wobec 3,6% – w kraju).

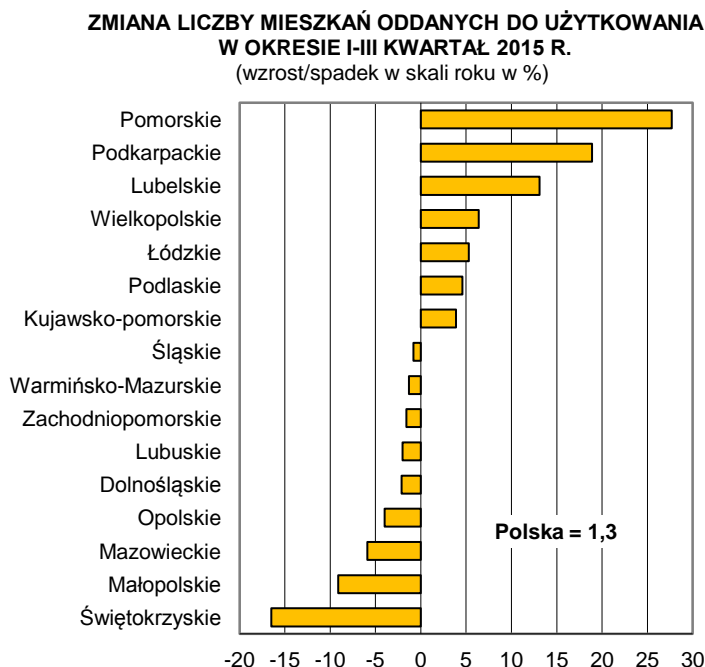
Opłaty w zakresie **edukacji** wzrosły w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku średnio o 1,1% (wobec spadku 3,7% odpowiednio przed rokiem), przy czym najbardziej w województwie podlaskim (o 2,2%), a w śląskim kształtowały się na poziomie sprzed roku.

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w III kwartale br. były o 0,4% niższe w porównaniu z **poprzednim kwartałem**. Spadek cen obserwowano we wszystkich województwach od 0,7% (w świętokrzyskim) do 0,3% (w: dolnośląskim, lubuskim, łódzkim, małopolskim i podlaskim). Najgłębszy spadek cen dotyczył odzieży i obuwia (4,2%) oraz żywności i napojów bezalkoholowych (1,4%). Podrożały natomiast m.in. ceny artykułów i usług związanych ze zdrowiem (o 1,9%), najbardziej w województwie świętokrzyskim (o 2,3%), a najmniej w lubuskim (o 1,5%).

BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE

W okresie trzech kwartałów 2015 r. oddano do użytkowania więcej mieszkań niż w analogicznym okresie ub. roku. Wzrost odnotowano w budownictwie indywidualnym oraz przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem. Wzrosła również ogólna liczba wydanych pozwoleń na budowę oraz liczba pozwoleń na budowę inwestorom indywidualnym. Spadek liczby mieszkań zanotowano w budownictwie spółdzielczym.

W okresie trzech kwartałów 2015 r. wystąpił wzrost liczby mieszkań **oddanych do użytkowania**. Oddano 101,4 tys. mieszkań, tj. o 1,3% więcej niż przed rokiem (w analogicznym okresie ub. roku spadek o 1,9%). Wzrost liczby mieszkań odnotowano w 7 województwach, największy w pomorskim (o 27,7%) i podkarpackim (o 18,9%), a najmniejszy w kujawsko-pomorskim (o 3,9%) i podlaskim (o 4,6%). Mniej mieszkań niż przed rokiem oddano do użytkowania w województwach: świętokrzyskim, małopolskim, mazowieckim, opolskim, dolnośląskim, lubuskim, zachodniopomorskim, warmińsko-mazurskim i śląskim (odpowiednio od 16,5% do 0,8%). Najwięcej mieszkań do użytkowania oddano w województwach: mazowieckim, wielkopolskim, małopolskim i dolnośląskim, co łącznie stanowiło połowę ogółu przekazanych mieszkań w kraju.

W okresie trzech kwartałów br. w porównaniu z analogicznym okresem 2014 r. w ogólnej liczbie mieszkań oddanych do użytkowania zwiększył się udział budownictwa indywidualnego (o 1,7 p. proc. do 57,0%) oraz przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem (o 0,6 p. proc.

do 39,8%), zmniejszył się natomiast udział budownictwa spółdzielczego (o 1,3 p. proc. do 1,2%).

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w okresie trzech kwartałów 2015 r. wyniosła 102,6 m² i była mniejsza o 0,6 m² niż przed rokiem. Zmniejszyła się powierzchnia 1 mieszkania w budownictwie indywidualnym (o 2,5 m²), zwiększyła się natomiast w budownictwie spółdzielczym (o 2,3 m²). Największe mieszkania budowano podobnie jak w okresach poprzednich, w województwie opolskim (133,3 m²), a najmniejsze w pomorskim (90,0 m²).

W okresie trzech kwartałów br. **wydano pozwolenia na budowę** 133,1 tys. mieszkań tj. o 15,7% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku. Wzrost odnotowano w 13 województwach, największy w warmińsko-mazurskim (o 63,3%), a najmniejszy w kujawsko-pomorskim (o 0,5%). Wzrosła również liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia inwestorom indywidualnym. W budownictwie realizowanym przez inwestorów indywidualnych wydano pozwolenia na budowę 63,0 tys. mieszkań, tj. o 14,4% więcej niż przed rokiem. Wzrost wystąpił w 14 województwach; największy w podlaskim (o 44,9%), a najmniejszy w świętokrzyskim (o 2,2%). W województwach opolskim i podkarpackim odnotowano spadek – odpowiednio o 17,3% i 2,1%.

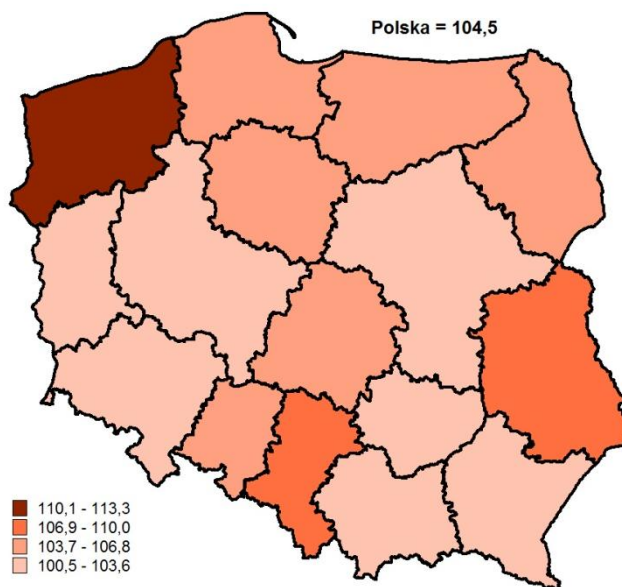
PRODUKCJA PRZEMYSŁU I BUDOWNICTWA

Produkcja sprzedana przemysłu (w cenach stałych) w okresie I-III kwartał 2015 r. była o 4,5% wyższa niż w analogicznym okresie 2014 r. (w okresie I-III kwartał 2014 r. odnotowano wzrost o 3,4%).

W okresie styczeń-wrzesień 2015 r. **produkcja sprzedana budownictwa** (w cenach bieżących) była w skali roku wyższa o 2,4% (wobec wzrostu o 7,4% w analogicznym okresie 2014 r.).

Produkcja sprzedana przemysłu (w cenach stałych) w okresie styczeń-wrzesień 2015 r. była o 4,5% wyższa niż w analogicznym okresie 2014 r. (przed rokiem wzrost o 3,4%). Wzrost produkcji odnotowano we wszystkich województwach, największy w zachodniopomorskim (o 13,3%), a najmniejszy w podkarpackim (o 0,5%).

DYNAMIKA PRODUKCJI SPRZEDANEJ PRZEMYSŁU W OKRESIE I-III KWARTAŁ 2015 R.
(ceny stałe; I-III kwartał 2014=100)

Wzrostowi produkcji sprzedanej przemysłu towarzyszył wzrost przeciętnego zatrudnienia w przemyśle (średnio w kraju o 1,5%) obserwowany w 14 województwach; największy w województwie zachodniopomorskim (o 3,0%). W województwach świętokrzyskim i śląskim odnotowano spadek przeciętnego zatrudnienia w przemyśle (odpowiednio o 3,4% oraz 0,4%), przy czym w województwie świętokrzyskim wzrost produkcji sprzedanej przemysłu był po województwie podkarpackim najniższy w kraju (1,4%), a w województwie śląskim – jednym z wyższych (7,0%) – po województwie zachodniopomorskim i lubelskim.

Wartość **produkcji sprzedanej budownictwa** (w cenach bieżących) była w okresie I-III kwartał 2015 r. o 2,4% wyższa w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku

(w okresie I-III kwartał 2014 r. wzrost o 7,4%). Wzrost odnotowano w 11 województwach, największy w łódzkim o 13,5% (przed rokiem wzrost o 10,5%), najmniejszy w świętokrzyskim o 0,1% (przed rokiem wzrost o 1,5%). W województwach: lubelskim, kujawsko-pomorskim, śląskim, dolnośląskimi i podlaskim wystąpił spadek produkcji sprzedanej budownictwa od 8,1% do 1,2%.

Wzrostowi produkcji sprzedanej budownictwa towarzyszył spadek przeciętnego zatrudnienia w budownictwie (przeciętnie o 6,0%), notowany w 15 województwach. Najgłębszy spadek wystąpił w województwach lubelskim (o 13,6%) i kujawsko-pomorskim (o 11,7%), w których wystąpił również najgłębszy spadek produkcji sprzedanej budownictwa. Wzrost przeciętnego zatrudnienia w budownictwie (o 0,2%) odnotowano w województwie łódzkim, w którym wystąpił największy wzrost produkcji sprzedanej budownictwa.

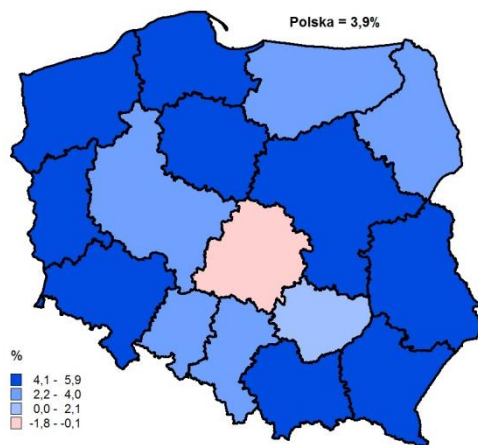
Blisko połowę produkcji sprzedanej przemysłu (47,8%) oraz ponad połowę budownictwa (51,9%) nadal realizowały przedsiębiorstwa mające siedzibę w 3 województwach: mazowieckim, śląskim i wielkopolskim.

WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘBIORSTW

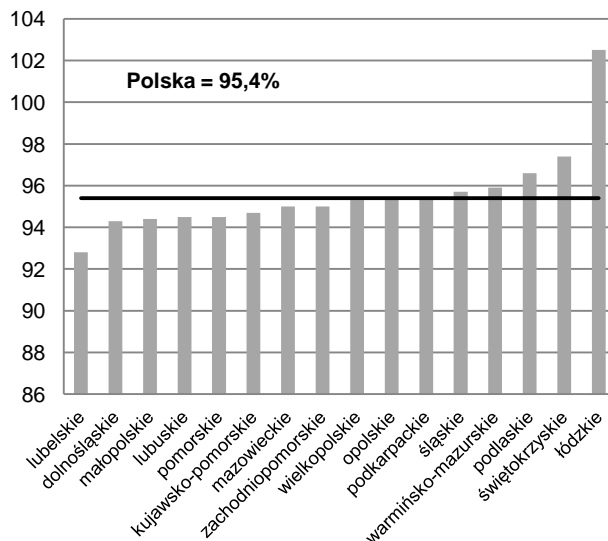
W okresie I–III kwartał 2015 r. wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw niefinansowych były słabsze od notowanych w analogicznym okresie poprzedniego roku. W ujęciu rocznym podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe pogorszyły się.

Wzrost przychodów z całokształtu działalności (o 3,1%) był wolniejszy niż kosztów ich uzyskania (o 3,3%), w rezultacie pogorszył się wskaźnik poziomu kosztów – z 95,2% do 95,4%. W skali roku zmniejszyły się wskaźniki rentowności obrotu brutto (z 4,8% do 4,6%) i netto (z 4,2% do 3,9%) oraz wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (z 4,7% do 4,4%). Wynik finansowy netto zmniejszył się o 2,0% (wzrost zysku netto o 2,5% i wzrost straty netto o 20,6%), przy wzroście o 5,0% kwoty obciążeń wyniku finansowego brutto. Odnotowano większy udział podmiotów rentownych w ogólnej liczbie badanych podmiotów (wzrost o 0,9 p. proc. do 78,1%), zwiększył się również ich udział w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej (wzrost o 3,7 p. proc. do 83,7%).

**WSKAŹNIK RENTOWNOŚCI OBROTU NETTO
W BADANYCH PRZEDSIĘBIORSTWACH
NIEFINANSOWYCH W OKRESIE I-III KWARTAŁ 2015 R.**

**WSKAŹNIK POZIOMU KOSZTÓW W OKRESIE
I-III KWARTAŁ 2015 R.**

W 7 województwach nastąpiło pogorszenie wskaźnika poziomu kosztów, przy czym w 5 województwach było to wynikiem szybszego wzrostu kosztów niż przychodów. W województwie śląskim wskaźnik poziomu kosztów pozostał na podobnym poziomie jak w roku ubiegłym, a w pozostałych województwach – poprawił się.

Wynik finansowy brutto zmniejszył się w skali roku o 1,0% do 86011,1 mln zł (zysk brutto 109315,6 mln zł, strata brutto 23304,4 mln zł). **Obciążenia wyniku finansowego brutto** w wysokości 13003,9 mln zł spadły w skali roku o 620,5 mln zł.

Wynik finansowy netto ukształtował się na poziomie 73007,2 mln zł (zysk netto 95088,3 mln zł, strata netto 22081,1 mln zł), wobec 74488,0 mln zł przed rokiem. Pogorszenie zarówno wartości wyniku finansowego brutto, jak i netto odnotowano w łódzkim, świętokrzyskim, podkarpackim, podlaskim, wielkopolskim oraz warmińsko-mazurskim, natomiast w dolnośląskim oraz śląskim wynik finansowy brutto poprawił się, natomiast netto – pogorszył. W pozostałych województwach wyniki finansowe netto i brutto w badanych przedsiębiorstwach były korzystniejsze w porównaniu z trzema kwartałami 2014 r.

Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów zmniejszył się w skali roku (o 0,3 p. proc.) i wyniósł 4,4%. Spadek wskaźnika zaobserwowano w 7 województwach, najgłębszy – w łódzkim (z 7,6% do minus 3,0%). W województwie opolskim i małopolskim wskaźnik pozostał na poziomie sprzed roku, natomiast w pozostałych województwach nastąpiła poprawa, największa – w przedsiębiorstwach województwa lubelskiego (z 7,1% do 8,1%) i pomorskiego (z 4,5% do 5,5%).

W badanych podmiotach **wskaźnik rentowności obrotu brutto** zmniejszył się w skali roku o 0,2 p. proc. i wyniósł 4,6%, a **wskaźnik rentowności obrotu netto** – o 0,3 p. proc. i ukształtował się na poziomie 3,9%. Pogorszenie wskaźnika rentowności obrotu brutto odnotowano w 8, a netto – w 9 województwach, najgłębszy spadek zaobserwowano w łódzkim, gdzie uzyskano wartości poniżej zera. Rozpiętość wskaźnika rentowności obrotu brutto kształtowała się w przedziale od minus 2,5% w łódzkim do 7,2% w lubelskim, przed rokiem rozpiętość wynosiła 4,4 p. proc. Rozpiętość wskaźnika rentowności obrotu netto wyznaczona była również przez województwo łódzkie (minus 1,8%) oraz lubelskie (5,9%), wobec 3,7 p. proc. przed rokiem.

Udział liczby przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych podmiotów oraz udział ich przychodów w przychodach z całokształtu działalności w okresie trzech kwartałów 2015 r. kształtował się następująco:

WOJEWÓDZTWA	Udział jednostek rentownych w %		WOJEWÓDZTWA	Udział jednostek rentownych w %	
	w liczbie jednostek ogółem	w przychodach z całokształtu działalności		w liczbie jednostek ogółem	w przychodach z całokształtu działalności
POLSKA	78,1	83,7			
Pomorskie	81,3	93,3	Mazowieckie	74,7	83,3
Warmińsko-mazurskie	79,2	90,7	Opolskie	80,1	83,1
Podlaskie	81,7	89,0	Dolnośląskie	74,4	82,1
Wielkopolskie	79,9	87,2	Śląskie	78,6	80,5
Małopolskie	81,2	86,0	Lubuskie	80,2	79,4
Lubelskie	75,0	85,5	Świętokrzyskie	77,3	78,8
Zachodniopomorskie	79,3	85,2	Łódzkie	78,3	75,5
Kujawsko-pomorskie	79,9	83,4	Podkarpackie	77,0	73,9

Udział podmiotów rentownych w przychodach z całokształtu działalności zwiększył się w skali roku z 80,0% do 83,7%; największy wzrost wystąpił w województwie pomorskim. Zwiększył się również ich udział w ogólnej liczbie badanych podmiotów gospodarczych z 77,2% do 78,1% (w największym stopniu w województwie opolskim).

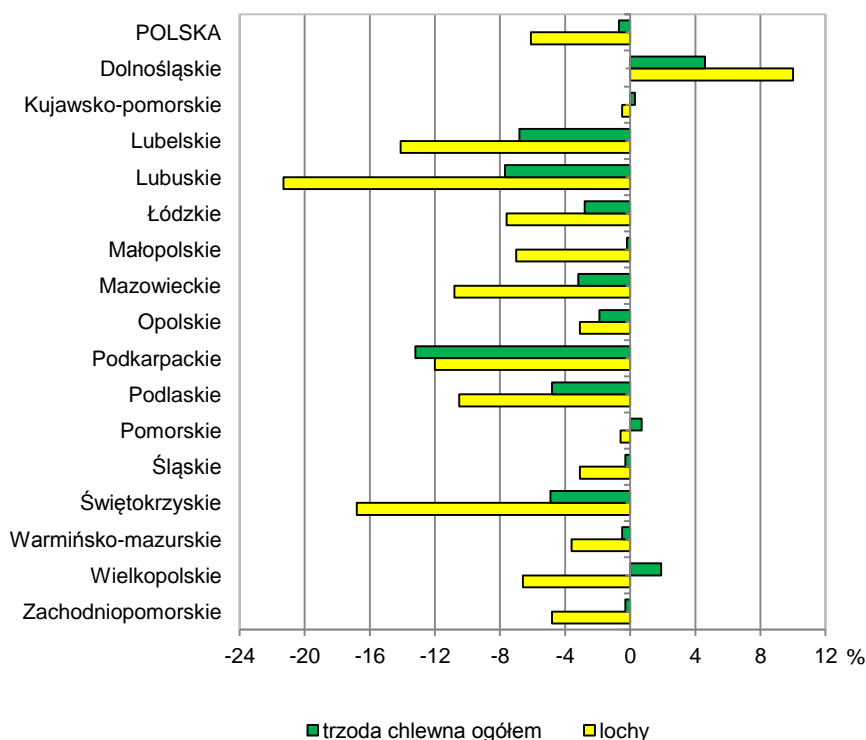
ROLNICTWO

Wyniki reprezentacyjnego badania pogłowia trzody chlewnej, bydła oraz owiec przeprowadzonego w czerwcu br., wskazują na zmniejszenie liczebności pogłowia trzody chlewnej, a wzrost stada bydła i owiec. Na rynku rolnym we wrześniu br. wyższe niż przed rokiem były średnie ceny pszenicy i żyta (z wyjątkiem cen żyta w skupie) oraz ziemniaków. Obniżyły się ceny prosiąt na chów, żywca rzeźnego i mleka krowiego.

Wyniki reprezentacyjnego badania **trzody chlewnej** według stanu w czerwcu br., wskazują na redukcję w chowie tego gatunku. Pogłowie stada trzody chlewnej ogółem ukształtowało się na poziomie 11639,8 tys. sztuk i było niższe o 0,7% od stanu notowanego w czerwcu 2014 r. W porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku odnotowano spadek pogłowia prosiąt o 3,0%, warchlaków o 1,5% i populacji trzody chlewnej na chów o wadze 50 kg i więcej o 6,1%. Zwiększyła się jedynie liczebność pogłowia trzody chlewnej na rzeź (tuczników) o wadze 50 kg i więcej (o 3,0%).

ZMIANY W POGŁOWIU TRZODY CHLEWNEJ W 2015 R.

Stan w czerwcu (wzrost/spadek w skali roku w %)

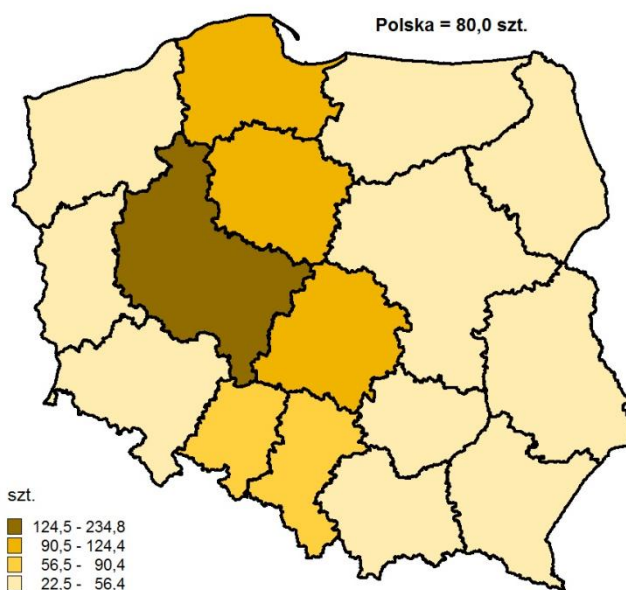

W stosunku do czerwca 2014 r. pogłowie trzody chlewnej zmniejszyło się w 12 województwach, w granicach od 0,2% w małopolskim do 13,2% w podkarpackim. Wzrost pogłowia trzody chlewnej odnotowano w dolnośląskim (o 4,6%), wielkopolskim

(o 1,9%), pomorskim (o 0,7%) i kujawsko-pomorskim (o 0,3%). Podobnie jak w poprzednich okresach, ponad 60% krajowego pogłowia trzody chlewnej znajdowało się na terenach województw: wielkopolskiego (36,2%), kujawsko-pomorskiego (11,4%), łódzkiego (8,8%) i mazowieckiego (8,4%). Najmniej trzody chlewnej notowano w lubuskim (1,2%), podkarpackim (1,4%), małopolskim (1,6%) i dolnośląskim (1,8%).

Pogłowie loch na chów, którego wielkość świadczy o nastawieniach produkcyjnych w chowie trzody i jednocześnie określa możliwości produkcyjne stada, ukształtowało się na poziomie 947,0 tys. szt. i było niższe o 6,1% od stanu notowanego w czerwcu 2014 r. Spadek pogłowia loch wystąpił w 15 województwach, w granicach od 0,5% w kujawsko-pomorskim do 21,3% w lubuskim. W skali roku zwiększenie liczebności loch na chów odnotowano jedynie w województwie dolnośląskim (o 10,0%).

TRZODA CHLEWNA NA 100 ha UŻYTKÓW ROLNYCH^a W 2015 R.
Stan w czerwcu

^a Użytki rolne według stanu w czerwcu 2014 r.

Według wyników reprezentacyjnego badania przeprowadzonego w czerwcu 2015 r. **pogłowie bydła** liczyło 5960,7 tys. szt., wykazując wzrost w skali roku o 0,7%. Zwiększenie liczebności stada bydła wynikało ze zwiększenia stanu cieląt w wieku poniżej 1 roku (o 3,7%) oraz młodego bydła w wieku od 1 roku do 2 lat (o 6,7%). Odnotowano natomiast spadek bydła w wieku 2 lat i więcej (o 4,0%)

W czerwcu br. pogłowie krów liczyło 2444,5 tys. szt. i było o 1,4% niższe niż przed rokiem. Spadek liczebności krów wystąpił w 9 województwach, w granicach od 1,0% w podkarpackim do 10,0% w lubuskim. W pozostałych województwach odnotowano wzrost stada krów, największy w świętokrzyskim (o 4,5%), wielkopolskim (o 3,7%) i kujawsko-pomorskim (o 2,6%). Ponad połowa krajowego pogłowia krów, podobnie jak bydła ogółem, znajdowała się na terenach województw: mazowieckiego, podlaskiego i wielkopolskiego (odpowiednio: 20,9%, 18,8% i 12,0%).

W czerwcu 2015 r. **pogłowie owiec** ogółem wynosiło 227,6 tys. szt. i było wyższe o 2,1% od stanu notowanego w czerwcu 2014 r. Natomiast populacja maciorek owczych zwiększyła się w skali roku o 7,5% do poziomu 143,4 tys. szt. Wzrost pogłowia owiec odnotowano w 8 województwach, w granicach od 0,3% w pomorskim do 15,4% w mazowieckim. W pozostałych województwach wystąpił spadek stada owiec, najgłębszy w lubuskim (o 17,3%), wielkopolskim (o 14,7%) i opolskim (o 13,0%). Podobnie jak w poprzednich okresach, ponad połowa krajowego pogłowia owiec znajdowała się na terenach województw: małopolskiego (31,8%), podlaskiego (7,9%), wielkopolskiego i podkarpackiego (po 7,6%). Najmniej owiec odnotowano w opolskim (1,0%) i lubuskim (2,0%). Obsada owiec w przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych (użytki rolne wg stanu w czerwcu 2014 r.) średnio w kraju wyniosła 1,6 szt. Najwyższą notowano w małopolskim (13,4 szt.), natomiast w pozostałych województwach obsada owiec kształtowała się w granicach od 3,5 szt. w śląskim do 0,3 szt. w mazowieckim.

Na rynku rolnym we wrześniu 2015 r., przeciętne ceny zbóż kształtowały się na poziomie nieco wyższym niż w analogicznym okresie ub. roku (oprócz cen targowiskowych pszenicy).

We wrześniu 2015 r. na **targowiskach** za 1 dt **pszenicy** płacono średnio 76,82 zł, tj. o 2,9% mniej niż przed rokiem. Spadek cen odnotowano w 11 województwach, w granicach od 1,3% w warmińsko-mazurskim do 16,4% w pomorskim. W skali roku targowiskowe ceny pszenicy najbardziej wzrosły w opolskim (o 15,4%) i zachodniopomorskim (o 14,3%). W 11 województwach średnie ceny pszenicy były wyższe od przeciętnej w kraju, najwyższe notowano na targowiskach w śląskim (87,52 zł za 1 dt), warmińsko-mazurskim (86,32 zł) i opolskim (85,57 zł). Najmniej za pszenicę płacono w lubelskim (65,35 zł za 1 dt) i świętokrzyskim (67,13 zł). We wrześniu br. za 1 dt **żyta** płacono średnio 60,96 zł, tj. o 3,7% więcej niż przed rokiem. Wzrost cen odnotowano w 7 województwach (spośród 15 badanych), w granicach od 1,4% w lubelskim do 22,5% w łódzkim; w zachodniopomorskim cena żyta pozostała na poziomie sprzed roku. W pozostałych województwach obserwowano spadek – najgłębszy w opolskim (18,2%), pomorskim (16,9%) i lubuskim (10,7%). W 4 województwach średnie ceny żyta kształtowały

się na poziomie wyższym niż przeciętna w kraju, w tym najwyższe odnotowano w śląskim (76,05 zł za 1 dt) i małopolskim (73,42 zł). Najmniej za 1 dt żyta płacono w lubelskim (52,32 zł) i pomorskim (54,00 zł).

We wrześniu 2015 r. w **skupie** przeciętna cena za 1 dt **pszenicy** (65,58 zł) była o 2,9% wyższa niż przed rokiem. Wzrost cen skupu pszenicy odnotowano w 11 województwach, w granicach od 1,0% w wielkopolskim do 11,0% w opolskim. W skali roku najgłębszy spadek cen pszenicy wystąpił w pomorskim (4,1%). W 7 województwach średnie ceny pszenicy były wyższe od przeciętnej w kraju; najwyższe notowano w zachodniopomorskim (68,88 zł za 1 dt) i pomorskim (68,22 zł), a najniższe w podkarpackim (59,93 zł za 1 dt), lubelskim (61,65 zł) i świętokrzyskim (61,79 zł). We wrześniu br. przeciętna cena **żyta** w skupie wyniosła 52,74 zł za 1 dt, tj. o 1,3% więcej niż we wrześniu ub. roku. W pomorskim, kujawsko-pomorskim i zachodniopomorskim średnie ceny żyta były wyższe od przeciętnej w kraju i wynosiły odpowiednio: 54,78 zł za 1 dt, 54,52 zł i 53,42 zł. Najmniej za żyto w skupie płacono w podkarpackim (43,04 zł za 1 dt) i lubelskim (45,36 zł). W skali roku wzrost cen skupu żyta odnotowano w 11 województwach (spośród 15 badanych) w granicach od 0,6% w mazowieckim do 14,5% w łódzkim. Mniej za żyto płacono w lubuskim (o 7,3%), zachodniopomorskim (o 2,5%), podlaskim (o 1,5%) i pomorskim (o 1,2%).

We wrześniu br. na **targowiskach** przeciętna cena **ziemniaków jadalnych późnych** kształtowała się na poziomie znacznie wyższym niż przed rokiem (o 26,7%) i wynosiła 97,48 zł za 1 dt. W skali roku wzrost cen ziemniaków odnotowano we wszystkich województwach (od 6,9% w pomorskim do 73,0% w podlaskim). W 7 województwach ceny ziemniaków były wyższe od przeciętnej w kraju; najwięcej za ziemniaki płacono na targowiskach w warmińsko-mazurskim (116,44 zł za 1 dt) i podlaskim (116,00 zł), a najmniej w świętokrzyskim (77,66 zł za 1 dt) i małopolskim (81,93 zł).

We wrześniu br. przeciętna cena **żywca rzeźnego wołowego** (bydła bez cieląt) w skupie była niższa o 0,4% niż przed rokiem i wynosiła 5,83 zł za 1 kg. W skali roku spadek cen wystąpił w mazowieckim (10,4%) i łódzkim (3,2%), a w śląskim średnia cena pozostała na poziomie sprzed roku. W pozostałych województwach za żywca wołowy płacono więcej niż przed rokiem – w granicach od 0,6% w zachodniopomorskim do 8,7% w dolnośląskim. W 10 województwach średnie ceny skupu były wyższe od przeciętnej w kraju. Rozpiętość cen skupu za 1 kg żywca wołowego kształtowała się w przedziale od 5,21 zł (w mazowieckim) do 6,60 zł (w lubelskim).

Przeciętne ceny **żywca rzeźnego wieprzowego** we wrześniu 2015 r. w **skupie** kształtowały się na poziomie niższym od notowanego w analogicznym okresie ub. roku. Przeciętna cena w kraju była niższa niż przed rokiem o 6,8% i wynosiła 4,61 zł za 1 kg. Spadek cen odnotowano we wszystkich województwach, w granicach od 4,0% w dolnośląskim do

11,2% w podkarpackim. W 10 województwach średnie ceny skupu żywca wieprzowego były wyższe od przeciętnej w kraju, najwyższą zanotowano w dolnośląskim (4,80 zł za 1 kg). Najmniej za żywca wieprzowego w skupie płacono w pomorskim (4,34 zł za 1 kg).

We wrześniu br., przeciętne **ceny prosiąt** do dalszego chowu w obrocie targowiskowym były niższe niż przed rokiem. Średnio za 1 prosię na chów płacono 150,69 zł, tj. o 7,0% mniej niż przed rokiem. Spadek cen odnotowano w 9 województwach (spośród 11 badanych), najgłębszy w podkarpackim (o 21,2%), kujawsko-pomorskim (o 18,8%) i wielkopolskim (o 15,8%). W skali roku więcej za prosię do dalszego chowu płacono w śląskim (o 3,9%) i świętokrzyskim (o 0,2%). Najwięcej za prosię płacono na targowiskach w śląskim (220,00 zł), a najmniej w pomorskim (110,00 zł).

We wrześniu 2015 r. w skupie za 100 l **mleka krowiego** płacono 108,79 zł, tj. o 12,7% mniej niż przed rokiem. Spadek cen odnotowano we wszystkich województwach, w granicach od 9,6% w podlaskim do 16,7% w opolskim. W 6 województwach średnie ceny skupu mleka były wyższe od przeciętnej w kraju. Rozpiętość cen skupu mleka za 100 l kształtowała się od 99,62 zł (w świętokrzyskim) do 117,23 zł (w podlaskim).